

BIBLIOTECA
DE LA
UNIVERSIDAD DE SALAMANCA.
Sala Est. Tab. Núm.

2-17-1-2

UNIVERSIDAD
D SALAMANCA

Handwritten text, possibly bleed-through from the reverse side of the page. The words are difficult to decipher but appear to include 'Cibola' and 'Cibola'.

2° 12-1-2

2-12-1-2

Num 54. cap 5. num. 24.

I
00211

AD ILLVSTRISSIMAM REGI
NAM HISPANIE TRACTATVS
CONTRA HERETICAM PRAVI
TATEM PER GVNDISSALVVM
DE VILLADIEGO SACRI PALA
CII APOSTOLICI AVDITOREM
EDITVS INCIPIT FELICITER.

Aluator noster Re-
gina clarissima olim
in euangelio predi-
xerat: Circa finem
seculi pseudo xpos:
& pseudo prophetas
surgere & multos se-
ducef & fideles suos

multas in mūdo habituros pressuras: sed
tamē portas inferi non preualituras: Pro
inde ut dicit Aplus. Oportet herefes esse
ut qui probati sunt manifesti fiant: Qua
propter oportet nos cū ppheta ex aduer-
so cōsurgere & murum opponere pro do-
mo israel: & euangelici meminisse manda-
ti quo ab ipsa ueritate precipitur: q̄ si nos
oculus aut pes aut dextra scandalizauerit
manus a cōpage corporis auferatur: cum
melius sit hiis carere membris: Nam sup
suo extra ecclesiā positos resistimus: si ab
hiis que intus sunt in eis quos decipiunt
vulneramur. Hii enim nec ut infideles dis-
cedunt neq̄ permanent ut fideles: sed my-
steriorū percepta noticiam & fidei nostre
secretioribus perscrutatis: Conuersi post
modum impugnant nos & contradictio-
nibus suis corda nostra dirūpunt: cōcul-
cantes uerbi dñici margaritas & ornamen-
ta fidei maculantes. Ex quibus nouissime
diebus istis multi in prouinciis & regnis
tue ditioni suppositis in lucem prodierūt
qui ante in antris latebāt: legem ueterem
suscitantes que ab olim sepulta iacet: ac in
passione xp̄i cōsumata est: iuxta ip̄ius uo-
cē inter crucifixores emissam q̄ etiā uelū
quod ip̄ius secreta tegebat scissum est in
duas partes a summo usq̄ deorsum: ut re-
uelata facie mysteria Iesu conspiceremus.
qui q̄ emulatores moysi se iactant: cum re-
uera ip̄ius capitales existant inimici ut po-
te doctrinam eius ut falsam respuētes. Si
enim ut ueritas inquit Moysi crederent:
utiq̄ & xp̄o crederēt. De illo enī ipse scri-
psit. Vñ & illud Hieronimi: Proch dolor
prouincie tue cōpetere satis uideo: ibi enī
cespite terra secūdo: dominici seminis pu-
ritatē centeno fructu olim referebat. Nūc
autē sulcis obrupta frumenta in loliū aue-

nasq̄ degenerant: ibi quōdam sol iusticie
xp̄us oriebatur. Nunc autē lucifer ille qui
ceciderat: supra sidera posuit thronū suū.
Cum itaq̄ sceptrum regni de manu altis-
simi susceperis & pro tanti honoris fasti-
gio talionē ei iuxta uires tua celsitudo im-
pendere teneat. Assurge obsecro uiriliter
& uestigia redemptoris amplectere & ubi
mulieres ihrlm eum plangebant & lamen-
tabantur: cum baiulās sibi crucem exiret
in caluariam. tu qui iam exanimatum in
cruce & postea relurgentem adoras fontē
aperi lacrimarum ubi rursus manibus hu-
iusmodi sceleratorū hominum illū expui
blasfemari crucifigi & lancea perforari die-
tim uides. Nam iuxta illud Hester: Quis
nouit utrū iccirco ueneris: ut in tali tem-
pore parareris: quod ubi tua maiestas ut
dignum est peregerit uniuersi ditioni tue
subiecti clamabunt: teq̄ benedicent dicen-
tes. Tu gloria Hierusalem: tu leticia israel
tu honorificētia populi nostri quia fecisti
uiriliter. & postremo post tēporale regnū
quod obtines eterni regni gloriam conse-
queris. Et quo magis iuridice ista peragi
queant presentem tractatū agere institui:
& materiā prosequi ordine subsequenti.

Rimo quero quid faciat hereticus:
& quid sit hereticus. Ad hoc respō-
det magister quarto sen. di. xiii. inducēdo
uarias sanctorū sententias. Ait enim Illa-
rius: Extiterunt plures qui celestiuū uerbo-
rum simplicitatem nō ueritatis ipsius ab-
solutionem suscipere aliter interpretan-
tes q̄ dictorū uirtus postulare. De intelli-
gentia enim heresis nō de scriptura est: &
sensus nō sermo sit crimen: idem intelligē-
cie sensus in crimine est. Hieronimus dicit
q̄ ex uerbis inordinate platis incurritur
heresis. Augustinus diffiniens quid sit he-
reticus ait: Hereticus est qui pro alicuius
temporalis cōmodi & maxime glorie pri-
cipatusq̄ sui gratia falsas ac nouas opinio-
nes uel gignit uel sequitur. Gregorius su-
per Ezechielem: qui in expositōe sacri elo-
quii: ut auditoribus placeat aliquid fingit
sua uerba loquitur nō dei. Qui autē in uer-
bis dñicis aliter q̄ is qui protulit senserit:
& si sub alio intellectu tñ ad edificationē
charitatis tendit dñi sunt uerba que dicit
hec ille. Inter istas autem diffinitiones illa
Augustini uidetur esse prestantior. & hāc
secutus est Gratianus. xxiii. q. iii. c. hereti-
cus. & glo. in clef. vnica de usur. Sanctus
Tho. quarto sentē. di. xiii. arti. iii. dicit q̄
a. ii.

hereticus dicitur qui a fide diuisus est. & hoc facit ex quadam electione: ad cuius euentiam considerandum est secundum eum quod in fide sunt aliquid ad quod explicite cognoscenda omni homo tenetur: ut sunt articuli fidei. Vnde si in hiis aliquid errat infidelis reputatur & hereticus si pertinentiam adiungat: Si autem circa illa ad quod explicite credenda homo non tenetur errat: non iudicatur hereticus. ut si aliquis simplex credat Iacob patrem fuisse Abrahæ quod est contra veritatem scripture quia fides profertur: quousque sibi innotescat quod fides ecclesie contrarium habet: quia non discedit per se loquendo a fide ecclesie: nisi ille qui scit hoc a quo recedit de fide ecclesie esse: Et quia quedam sunt que in fide ecclesie implicite continentur ut conclusiones in principis: ideo in hiis diuerse opiniones sustinentur quousque per ecclesiam determinentur quod aliquid eorum est contra fidem ecclesie quia ex eo sequitur aliquid contrarium fidei directe. Idem sequitur presertim doctor secunda secunde. q. xi. arti. ii. ubi subiungit quod aliquid dicunt pertinere ad fidem dupliciter. Vno modo directe & principaliter sicut articuli fidei: Alio modo indirecte & secundario sicut ea ex quibus sequitur corruptio saluamenti cuius articuli: & circa utraque potest esse hereticus: sicut eo modo quo & fides: Idem tenet prima parte q. xxxii. arti. iiii. & inde est quod nendum est hereticus qui male sentit de articulis fidei: sed etiam ille qui non tenet rectam fidem erga sacramenta ecclesie: de here. ad abolendam in principio. Ex quibus sequitur quod si extra predictos casus reperiat alius in quo quis dicatur hereticus illud erit large & improprie per quem modum debet intelligi id quod dicitur quod simonia est heresis. i. q. i. eos de simo. c. quotiens. Item & quilibet excoriat: & qui priuilegium Romane ecclesie infringit & qui eius precepta transgreditur. Item contumax & quilibet infidelis & plures alii modi qui non. per glo. xxiiii. q. iii. illi qui. & per Inno. de here. firmissime. per Hosti. in sum. de here. s. i. & c. si papa. xl. di. Ita tenet Cal. c. l. iiii. ti. de here. Confirmatur etiam istud per id quod dicit sanctus Thomas. iiii. sen. ubi supra: ubi dicit quod simoniaci dicuntur heretici per similitudinem quia sicut hereticus contra fidem sentit: ita simoniacus operatur ac si contra fidem sentiret dum preciosa sacra vult adipisci. & per eundem modum intelliges alios modos improprie heresis de quibus predictum est. & quia fides principaliter consistit in corde: Et etiam secundario in ore: sicut illud apostoli ad Roma. x. Corde creditur ad iustitiam ore autem confessio fit ad salutem. Similiter heresis principaliter consistit in corde:

secundum quod Hilarius dicit. Intelligit sensus in crimine est: sed secundario in ore. Vnde Hieronimus dicit quod ex uerbis iordanate platis incurrit heresis: non quia heresis per se in hiis consistat: sed quia sunt occasio & causa erroris ut thomas dicit ibi. Adde etiam quod uerba sunt signa earum que in anima sunt passionum ut Paulus dicit: Non enim presumit quis dicere quod ante a se non cogitauit. de lib. lega. labeo.

Sed quero iuxta hoc: Pone quod ille qui dixit aliquid contra fidem dicit se non seriose nec ex animo: sed potius per lubricum lingue aut ioco illud dixisse an sit puniendus. Lapus & dominus Cardi. in dicta cle. vnica. s. sane. de usur. Dicunt quod extraordinarie punietur arbitrio iudicis & imponetur ei aliquid leuis penitentia salutaris. xvii. di. nec licuit. xxiiii. q. i. hec est fides. Augere tamen ego penam ex qualitate persone & ex qualitate loci & personarum astutium & scandali exinde insurgentis que omnia & etiam alia in puniendis delictis sunt attendenda: de homi. sicut dignum. in prin. ff. de pe. aut facta. talis enim iocus non est permittendus per quem uenit ad crimina. ff. ad. l. acquil. na ludus. de homi. continebat. & ibi in glo. Item quod per lubricum lingue: si fuit in culpa. ut hec lubricitas in eo causaretur punietur aliter non. Presumeret tamen ego uerba seriose fuisse dicta & ex malo animo processisse per iura predicta: & etiam quia omne male factum prauè presumitur actum ut in. l. si non conuicti. C. de iur. & de presump. c. i. nisi ex aliis coniecturis contrarium appareret: Eo tamen casu quo humilissimi uerba non saperent heresim sed excusarentur ioco uel lubrico lingue non posset penam infligere inquisitor. ar. c. accusatus. s. sane. de her. li. vi. sed ordinarius illud faceret.

Secundo quero unde dicatur heresis.

Ad quod dicendum secundum Isidorum quod heresis est nomen grecum & idem quod diuisio nomen importat: Vnde & heretica diuisiua dicuntur. Hieronimus tamen in epistola ad Galatas. & hetur transumptio. xxiiii. q. iii. heresis. Dicit quod heresis grece ab electione dicitur quod scilicet ea sibi quisque eligat disciplinam quam putat esse meliorem. & utrumque istorum dicitur conuenienter: Ex hoc enim quis efficitur hereticus quod eligit singularem opinionem tenere diuisam & distinctam a comuni ecclesie catholice dogmate & determinatione. Vnde si quis nunquam fuisset in unitate ecclesie utpote iudeus uel sarracenus etiam si teneat contraria fidei nostre non est iudicandus hereticus non enim potest dici diuisus ab unitate ecclesie

qui nunquam in ea fuit: ut dicitur glo. in cle. vnica. de usur. Similiter etiam si quis catholicus teneret contrarium aliquid fidei non tamen eligens sed per errorem credens illud etiam per catholicam ecclesiam teneri patens corrigi ubi in errore se lapsum cognosceret non esset hereticus. Pro quo est optimus textus xxiiii. q. iii. dixit apostolus. ibi cum dicit. Sed quod sententiam suam quamuis falsam atque puerisam: nulla pertinaci obstinatione defendunt: presertim qui non audacia sue presumptionis pepererint sed a seductis atque in errore lapsis pariter tibus acceperunt: querunt autem cauta sollicitudine ueritatem: corrigi parati cum inuenerint: nequaquam sunt inter hereticos deputandi. Cõpetit autem & latine hoc nomen eisdem: Nam potest dici heresis ab heredo quia uerba opinionum uel uerba heretice per electionem ut prediximus. & ex predictis iustificari potest quod not. Inno. de sum. tri. c. firmiter. dicens quod si aliquid habet fidem catholicam implicite quia credit quicquid ecclesia credit sed falso opinatur naturali ratione motus quod pater maior uel prior sit filio: uel quod tres persone sunt tres res a se inuicem distincte & separate & distantes quod non est hereticus: dummodo hunc errorem suum non defendat & hoc ipsum hunc credit quia credit sic ecclesiam credere & suam opinionem fidei ecclesie supponit patens se submittere iudicio ecclesie ubi ecclesiam sciret contrarium sentire heresis enim requirit pertinaciam. ut de sum. tri. cle. vnica. s. porro. & dicta cle. vnica. s. pe. de usur. Licet tamen ego excusare homini hominem ab heresi: Non tamen excusare illum a peccato si errauit in hiis que scire tenebatur de pertinentibus ad fidem: De quibus per sanctum Thomam. secunda secunde. q. ii. arti. v. quia & ipsa ignorantia est peccatum in hiis que scire quis tenetur. xxxviii. di. qui ea. & per Philonem tertio ethi. & per magistrum. ii. sen. di. xxii.

Tertio quero an scismatici sint iudicandi heretici. Ad quod respondet Hieronimus in epistola ad Galatas: & habet transumptio. xxiiii. q. iii. inter heresim. & inter heresim & scisma hoc interest: quod heresis puerisum dogma habeat Scisma uero post episcopale discessionem ab ecclesia separat. Quod quidem in principio aliqua ex parte intelligi potest diuersum. Ceterum nullum scisma esse nisi sibi aliqua heresim coniungat ut recte ab ecclesia recessisse uideatur: Et ad clariorem intellectum homini consideranda quod heresis & scisma distinguuntur secundum ea quibus utrumque per se directe opponitur: Nam heresis per se opponitur fidei. Scisma autem opponitur unitati ecclesiastice charitatis. Et ideo sicut fides &

charitas sunt diuerse uirtutes: quamuis qui cuique careat fide careat charitate. Ita etiam scisma & heresis sunt diuersa uicia. quamuis quicumque est hereticus sit etiam scismaticus: sed non conuertitur. Verum est tamen quod sicut amissio charitatis est uia ad amittendum fidem: iuxta illud i. Thimo. i. A quibus quidam aberrantes scilicet a charitate & aliis hominibus conuersi sunt in uaniloquium etc. Ita etiam scisma est uia ad heresim. Et sic inquit Hieronimus in auctoritate preinducta: ita declarat Sanctus Thomas. secunda secunde. q. xxxix. arti. i. & propter hoc dicit glo. xxiiii. q. i. didiscimus. quod scisma inueteratum sapit heresim: quasi uelut si non esset hereticus non perduraret tam diu in scismate. Ex quibus inferitur quod si quis recederet ab obedientia pape qui uices christi tenet qui est caput ecclesie nolens superbe & contumaciter & in contemptum ei subiici esset scismaticus tantum: Vbi tamen ideo recederet ab ipsius obedientia quia crederet quod ille non habet potestatem condendi canones: aut quod potestas suprema ecclesie non residet penes ipsum tanquam qui uicem gerit eius qui est caput ecclesie qui est christus: Iuxta illud apostoli ad Collo. ii. & ad Ephe. i. qui dedit ipsum caput supra omnem ecclesiam: iste hereticus iudicandus foret ut dicit glo. xix. di. c. nulli. & in. c. generali. de elect. li. vi.

Quarto quero: Quot sunt species heresis. Hoc determinat Isidorus. viii

li. ethi. c. v. & hetur transumptio. xxiiii. q. iii. c. quidam. ubi multe enumerantur: quibus sic enumeratis magister Gratianus subinfert aliam heresim dicens. Sed quicumque aliter sanctam scripturam intelligit quam sensus spiritus sancti flagitat a quo scripta est licet de ecclesia non recesserit tamen hereticus iudicari potest. Et huiusmodi hoc a Hieronimo ut supra diximus in primo membro. Et intellige quod ille dicitur aliter exponere sanctam scripturam quam spiritus sanctus flagitat qui ad hoc sanctam scripturam retorquet quod contrariatur ei quod per spiritum sanctum est reuelatum: Ita dicit thomas. secunda secunde. q. xi. arti. ii. Ex quo sequitur quod si quis daret aliquem intellectum sacre scripture qui non esset contra ueritatem reuelatam per spiritum sanctum sed preter illam: non ad corruptionem fidei: sed edificationem fidelium non esset hereticus iudicandus: Et hoc satis aperte innuit Gregorius super Ezechiel ut patet in auctoritate inducta supra in primo membro Augustinus etiam in li. de heresibus: commemorat aliquos catholicos tractatores qui de heresibus scripserunt diuersas earum species a .iii.

enumerates. ipse etiā ibidē noiatim plures exprimit. Inter oēs autē hereses post xpi aduentū prima fuit illa quā quidā discipuli incurrerunt de sacramento altaris: de qua scribit Io. vi. Cū enim xps predixisset: nisi mādaueritis carnē filii hominis: & biberitis eius sanguinē nō habebitis uitā in uobis. Et subiunxisset qdā alia iuxta hoc: illi perditī hoies dixerūt: durus est hic sermo & qs poterit eū audir & ex illa die abierunt retro: Et ut dicit ibi Nicolaus: Nō est intelligendū hoc de duodecī Aplis uel de septuaginta duobus discipulis: quia isti xpo adhererūt: secundū q̄ patet ex discursu euangeliō: sed multi alii sequebantur ipsū ad audiendū eius doctrinā: & de istis multi retrocesserūt & q̄ ista fuerit prima heresis. patet de cōse. di. ii. prima heresis. Et postq̄ illi sancti patres de quibus p̄ diximus predictas hereses cōscripserūt m̄te alie suborte sunt nouiter & dietim suboriunt. Et iuxta uerbū saluatoris n̄ri: De quo in primo themate premisimus: quo magis finis seculi appropiquat: eo magis hereses subrescunt: quod partim ex prelatō: negligētia puenire cōspiciū est. dormientibus enī hōibus: ut saluator inquit Inimicus homo supleminauit zizania. Ex alio etiā hoc puenit qm̄ post illa tēpora: quo illi sancti doctores scripserunt: multi articuli fuerunt per ecclesiā determinati q̄ sint cōtra fidē. Vñ si qs modo p̄naciter cōtrariū affirmaret: hereticus cēleret qd̄ m̄ime cōtigisset ante determinationē ecclesie: ut dicit tho. i. parte. q. xxxii. arti. iiii. & p̄dest scire hōi heresum species ut ex illis possit cognosci quid sit hereticus: uel quid faciat hereticū: de quo in primo dubio tactū est: q̄ nō sine difficultate cognoscitur i aliquibus articulis: ut dicit Augustinus in li. de heresibus. Illud tñ indubitatū existat q̄ cū malum infiniti sit ut Pythagorici dicūt teste philosopho .ii. ethi. & per cōsequēs infiniti errores possent occurrere cōtra fidē: cōsequēter possent hereses in infinitū multiplicari. Sed iuxta p̄dicta q̄reret aliquis curiosus: de scola eorū q̄ uolunt sapere plus q̄ oportet sapere cōtra doctrinā apli. Cur deus p̄mittat tot hereses esse totq̄ eorū sectatores in inferna demergi. Ad hoc respōdet Augustinus & hētur in .c. fi. xxxiii. q. iii. Ideo diuina p̄uidētia multos diuersi erroris hereticos esse p̄mittit: ut cū interrogāt nos: ea que nescimus: sic discutiamus pigriciā & diuinas scripturas cupiamus. Ideo enī

Aplūs ait: Oportet hereses esse ut qui probati sunt manifesti fiant. Hii enī deo probati sunt qui bene possunt docere. Et quā quā iste intellectus Aug. sit bonus ad illā auctoritatē apli: sup̄ficies tñ littere magis capit hunc sensum: ut ideo deus p̄mittat hereses esse: ut cōstantia fidelium cōprobet sed utrunq̄ recte dictū extrat: Vel dicas q̄ ista q̄ in secretis dei cōsistunt nō sunt a nobis inquirēda: iuxta illud Eccle. iii. Altiora te ne q̄sieris: & fortiora te ne scrutatus fueris: & in plibus opibus eius ne fueris curiosus. & postea subdit: Mltos enī subplantauit suspicio illo: & in uanitate detinuit sensus eorū. & Ecc. vii. Quid necesse est homini maiora se q̄rere: cū ignoret qd̄ cōducatur sibi in uita sua: & post pauca: Ne q̄ plus sapias q̄ necesse est: ne obstupescas. Habetus etiā exemplū Apli qui cū de p̄destinatione uerba ageret: & puenisset ad illud: quare quosdā eligat: alios autē reprobet iuxta illd̄: Iacob dilexi Esau autē odio habui. sapientissime itulit. O altitudo diuiciā sapiētie & scie dei q̄ incōprehensibilia sunt iudicia eius & inuestigabiles uie eius. & de eodē Augu. super Io. in illo uerbo: Nemo pōt uenire ad me nisi pater qui misit me traxerit eū. Dicit quare hunc trahat & quare illū nō trahat noli inuestigare si nō uis errare. Per idē respondet magister. it. sen. di. xxiii. hiis qui querūt: cur deus p̄miserit primū hominē peccare cū possit eius uolūtate uertere in bonū quia oī potēs est. Possit inquit ille reuera: cur nō fecit: quia noluit. Cur noluit: ipse nouit. Non debemus plus sapere quam oportet sapere: hoc unum in huiusmōi debet nobis habunde sufficere q̄ ut dicit Aug. in enchirideō. Deus oīpotens cui rerū est summa ptās cū sūme bonus sit: nullo mō sineret aliqd̄ mali esse in opibus suis: nisi usq̄ adeo esset oīpotens & bonus ut bene faceret etiā de malo. quō autē illud intelligatur: & qualiter ex malis deus eliciat bona: latissime p̄sequit magister. i. sentē. di. xlvi. & per p̄dicta etiā sufficiēter respōdet ad id quod multi petunt: Quare deus p̄mittat legē machometi in tm̄ preualere.

Vinto quero de cōparatione hereticorū ad alios infideles: & infidelium inter seinuicē. Ad quod dicendū secūdū Tho. secūda sc̄de. q. x. arti. vi. q̄ in ista delitate duo possunt cōsiderari. quorum vnū est cōparatio eius ad fidē. & ex hac parte grauius peccat contra fidē qui renitiē si

dei suscepte. Sicut grauius peccat qui non implet quod promisit quam qui non implet quod nunquā promisit: & secundum hoc infidelitas hereticorū qui p̄sententur fidē euangeliū & ei renitunt eā corrūpentes grauior est q̄ iudeorū & aliorū infidelium qui nūquā fidē euangeliū susceperūt: Sed quia iudei susceperūt figurā euangeliū i ueteri lege quā male interpretātes corrūpūt Ideo etiā eorū infidelitas est grauius peccatū q̄ infidelitas gentiliū qui nunquā fidē euangeliū susceperūt. Aliud quod in infidelitate cōsiderat est corruptio eorū que ad fidē pertinent. & secundū hoc cū in pluribus errent gētiles q̄ iudei: & iudei quam heretici: grauior est infidelitas gentiliū quā iudeorū: & iudeorū quā hereticorū: nisi forte quorundā puta manicheorū q̄ etiam circa credibilia plus errant quā gētiles. Harū tñ duarū grauitatū prima preponderat secunde quantū ad rationē culpe: quia infidelitas habet magis rationem culpe ex hoc q̄ renitiē fidē quā ex hoc q̄ non habet ea q̄ sunt fidē. hoc enī ultimū uidetur magis ad rationē pene p̄tinere. Vnde simpliciter loquēdo infidelitas hereticorū est pessima. Si autē querat: ex quo inter infideles peiores sunt heretici ut p̄xime diximus. Quid si cōparemus eos ad idolatras Ad hoc dicendū secundū Tho. secūda seculi. q. xciiii. arti. iii. q̄ grauitas alicuius peccati attēdi pōt dupliciter. Vno mō ex parte ipsius peccati: & sic peccatū ydolatrie est grauius. Sicut enī in terrena republica grauius esse uidet q̄ aliquis honorē regiū alteri impendat quā uero regi: quā quantū in se est totū reipublice perturbat ordinē. Ita in peccatis que cōtra deum cōmittunt que tñ sunt maxia: grauius esse uidet q̄ aliquis honorē diuinū creaturi impendat: quia quantū in se est facit alium deū in mundo minuēs principatū diuinū. Alio modo pōt attendi grauitas ipsius peccati ex parte ipsius peccatis: sicut dicitur grauius peccatū eius qui peccat scienter quā eius qui peccat ignorāter. & secundū hoc nihil p̄hibet grauius peccare hereticos qui sciēter corrūpunt fidē quam acceperunt: quā ydolatras ignorāter peccātes. Ex hiis tu clare poteris inferre q̄ cū isti heretici qui nouiter in hispania detecti sunt potius apostate quā simplices heretici sint iudicandi: cū nō in parte tantū de fide lesu xpi male sentiāt: sed in totū eā abiiciāt ad legē Moysi iam diu sepultā reuersi: peiores quā alii heretici sunt iudicādi. quia i

pluribus ymo in totū aberrant. Vñ super illud Apli ad Gala. iiii. Quomodo cōuertimini itē: ad egena & infirma elementa dicit glo. Hiero. Legit obseruātia cui tunc dediti erant: erat peccatū pene par seruicūti ydolorū cui ante conuersionem uacauerant. & sic apparet q̄ est crimen pene: par ydolatrie: & nedū p̄pter atrocitatē delicti quin etiā p̄pter periculū p̄ditionis deberent p̄ncipes eos a suo cōsortio in totū expellere: p̄sertim ne participes fierēt cōsilio rū suorū: aut eorū que statū regiū cōcernūt quod aperte dicit cōcilium Toletanū. De quo hētur. ii. q. vii. nō potest. cuius uerba sunt: Nō pōt erga hoies esse fidelis: q̄ deo extiterit infidelis. Vnde subiungit de quibusdā iudeis qui dudū xpiani facti fuerāt & demū in xpi fide sunt p̄uariati: ut a testimonio repellant. Nō est enī eis credendū: qui fidei ueritatem a se abiecerunt. & istud stat in aperto: qui enī fidē xpi susceptā ad quā strictissime tenet sefellit: quō fidem quā p̄cipi terreno debet firmā tenere poterit. Ad quod etiā facit quod scribitur p̄uerbio. vi. Homo apostata: uir in utilis gradiens ore peruerso: annuit oculi: terit pede: digito loquit: prauo corde machinat malū: & in omni tēpore iurgia minat. Habet etiā aliud malū hōi apostasia. q̄ qui eā incurrit uix pōt ad bonū reparari: ut dicit aplūs ad Hebre. vi. Impossibile est eos qui semel illuminati sunt: & post pauca & plapli sunt: scilicet per apostasia: rursus renouari ad penitentiā. & accipit ibi impossibile pro difficili. Hic est enī vnus mōs impossibilitatis ut hētur. v. metha. quod potissimū i istis de quibus paulo ante premisimus locū habet: qui a parentibus iudeis perfidiā legis ueteris cū sanguine trahunt. Et ex hiis inferri potest ad questionē quā posuit Oldradus consili. li. An iudeus transiens ad sectā sarracenorū sit puniendus. & tandē post multa cōclusit q̄ nō: & inter cetera motiua sua est illd̄ q̄ deterior est infidelitas iudeorū quā Sarracenorū aut gentiliū ut superius diximus. Pro quo etiā est tex. aptus. i. q. i. nōne. cū ergo de peiori trāseat ad minus malā: nō est ob hoc puniendus. Ex quo etiā seqtur qd̄ isti apostate qui in legem iudeorū recidunt: peiores sunt quā si essēt apostate legē sarracenorū amplectātes uel aliā huiusmodi. Vnum tñ nō omittā quod licet omēs infideles tam iudei quā alii sint mali & iniqui utpote infideles: tolerantur tñ per ecclesiam in infidelitate sua: ut uel sic

tollerati finaliter conuertant ad fidem. ut de multis iam uidimus: ut in. c. qui since ra. xlv. di. & c. sicut iudei. de iude. Magis tamen sunt tolerabiles ritus iudeorum q̄ alioꝝ infideliū: licet iudei sint peiores ut diximus. Cuius ratio est: quia cum in eis olim p̄figurabat̄ ueritas fidei quam tene mus: puenit hoc bonū q̄ testimonium fi dei nre habemus ab hostibus & q̄ si in fi gura rep̄sentat̄ nobis quod credimus: qd̄ in aliis infidelibus nō contingit. ut dicit Tho. secūda secūde. q. x. arti. xi. & hac cō sideratione: licet iure non sit expressa: iura phibent ne sarraceni publice faciant ceri monias suas inuocādo publice nomē ma chometi uel similia faciēdo ut in cle. vnica de iude. Hoc tñ nō rep̄itur phibitū in iu deis. & hoc tenent Mathe. & do Cardi. & Io. de Imo. in dicta clem.

Exto quero an heretici sint tollerā di: Et distinguēdū est: quia aut oc currit casus in quo nō possent puniri here tici quin simul puniant̄ & boni. VI quia latē inter bonos: Vel quia habēt multos sequaces: ita q̄ sine catholicōꝝ piculo iter fici nō possunt. & tali casu heretici sunt to lerād. i. & hoc aperte dñs ostendit Mathei xiii. ubi in parabola phibuit colligi ziza nia: ne forte eradicātes zizania: eradicarēt simul & triticū. Quādo uero ex occisione hereticoꝝ non iminet periculū bonis: sed magis tutela & salus tūc licite possunt oc cidī: ut dicit Aug. cōtra p̄meianū. Sicut enī si saluti totius corpis hūani expediat p̄cisio alicuius mēbrī: puta cū ē putridū ul̄ corruptiuū alioꝝ mēbroꝝ: laudabiliter & salubriter abscindit̄. Ita cū quelibet perso na singularis cōparet̄ ad totā cōitatē sicut pars ad totū. Si aliquis homo sit periculo sus cōitati & corruptiuus ipsius p̄pter ali quod peccatū: laudabiliter & salubriter oc cidit̄: ut bonū cōe conseruet̄. modicū enī fermentū totā massam corrumpit. ut. i. ad Corin. v. Ad hec adaptari possunt not. p̄ Tho. secūda secūde. q. lxiiii. ar. ii. & si hoc in aliis enormibus criminibus locū habet fortius in crimine heresis: quod sua graui tate flagiciosissimum est: ut in prehabitis patet. eo maxie qa iuxta Aplm. ii. ad Thi mo. ii. heresis ut cancer dicit̄ serpere. Vñ refecanda est a principio: ne paulatī intīa cordis corrodat: & spūalē uitā adimat: refe cande siquidē sunt putride carnes & scabi oīa ouis a caulis repellēda: ne tota domus massa: corpus: ardeat: corrupat̄: putrefcat̄:

intereat. Arrius in Alexādia vna scintil la fuit: sed qm̄ nō statim oppressus est: to tū orbē eius flamma est populata. xxiiii. q. iii. refecande. Iohānes quoq̄ aplūs ī ca nonica sua. Si quis inquit uenit ad uos: & hanc doctrinā nō afferit: nolite eū recipē in domū: nec aue ei dixeritis. Qui enī di cit illi aue: cōicat opibus illius malis. Hec Iohannes que de scismaticis siue hereticis uitādis uerbis docuit etiā factis exhibuit. Narrat enī de illo auditor eius uir sanctif simus Policarpus: q̄ tēpore quodā cū ap̄d ephesum balneas lauādi grā fuisset ingref sus & uidisset ibi cherintū: exiliit cōtinuo & discessit nō lotus dicens: Fugiamus hīc ne & ipse balnee corruat̄ in quibus Cheri tus lauat̄ inimicus ueritatis. de quo ē tex. xxiiii. q. i. omnis qui. Adde pulchrū tex. ea. cā. & q. que dignior. Vnde & si in aliis criminibus occultis teneat̄ quis crimē p̄ ximi celare p̄pter charitatem ut in. c. si sa cerdos. de offi. ord. & i. q. i. xps. hoc tñ fal lit in crimine quod pertinet ad corruptio nē cōitatis spūalē uel corporalē. Hoc enim casu tenet̄ quis illud p̄palare testificādo uel denūciando: ut dicit Tho. secūda secū de. q. lxx. arti. i. Idem sentit Inno. de testi. cogen. c. i. & pōit exemplū in heresi quod ut patet ex p̄missis spūale detrimentum ī ferre cōitati est aptissimū. prodest etiā hec punitio criminū reipublice ut ceteri metu pene arceant̄ a similibus cōmittēdis. xxiii q. v. nō est innocētie. de ui. & hone. cler. ut clericōꝝ: & inde est q̄ ut magis ista in plī moꝝ exemplū ueniant publice debēt ma lefactores puniri. l. capitaliū. s. famosos. ff. de pe. vii. q. i. deniq; versū. turibula quoq;.

Eptimo quero: Ad quē spectet iu dicare de heresi. In hoc distinguēdū quia Aut agit̄ de articulo nōdum deciso p̄ ecclesiā: Aut de articulo iā deciso. Prio casu iudiciū spectat ad papā: ut pbat tex. xxiiii. q. i. quotiens: & c. hec est fides. & c. i. de iura. calū. & c. maiores de bap. quod etiā sacre scripture auctoritate ostendit̄: Nam & saluator Petro dixit: quē summū pontificē cōstituit: Ego pro te rogauī Pe tre ut nō deficiat fides tua. & tu aliquādo cōuersus cōfirma fratres tuos: Luce. xxii. Et ubi xps discipulos interrogauerat: vos autē quē me esse dicitis: Petrus respondit Tu es xps filius dei uiui: Math. xvi. Hoc etiā tenet̄ sanctus Tho. secūda secūde. q. i. art. x. Et huius ratio est: quia vna fides de bet esse totius ecclesie: secundū illud. i. ad

Corin. i. id ipsum dicatis oēs & nō sint in uobis scismata: quod seruari nō posset nisi q̄stio de fide exorta: determinaret̄ per eū qui toti ecclesie p̄est: ut sic eius sententia a tota ecclesia firmiter teneat̄. Illud idē se quitur Aug. de anchona in summa sua de potestate ecclesie. q. x. arti. i. & ii. & hoc fa tis figuratū est Exo. xviii. ubi dictum est Moyfi qui fuit rector iudeorū: sicut papa rector est oīum xpianorū. Esto tu populo in his que ad deū pertinet: ut ostendas ei cerimonias & ritū colendi deū. Sicut ergo oēs questiones emergētes de lege & de cul tu dei: referuabant̄ Moyfi determināde. Sic omīa que sunt fidei xpiane spectāt ad determinationē pape. Vnde dicit Cirillus in li. tesau. ut mēbra maneamus in capite: in nro aplico throno romano pōtifice ma neamus: a quo nrm est querē quid crede re qd̄ tere deamus. & Maximus in eplā ori ētalibus missa: dicit. oēs fines orbis terre q̄ dñm sincere receperunt & ubiq; terrarū ca tholici uerā fidē cōfitecentes: in pontificem romanorū tāquā in solē respiciūt: & ex ip so lumine catholice & aplice fidei recipiūt ueritatē: licet enī apud alios forte posset ef se p̄fundior scīa ad ista decidēda quā ī ro manū pont. Deest tñ eis ptās de his iudi candi & statuēdi: que in solo Romano pō tifice residet ut prediximus. Caute tñ age ret papa si cū de istis dubius articulus oc currit conciliū generale faceret cōgregari: ut cū eius consilio decideret quod esset te nendū & credendū. Sicut apli fecerūt actu um. c. xv. quādo insurrexit heresis illoꝝ q̄ dicebāt legē Moyfi siml̄ cū euangelio ob seruandā. Cōuenerūt enī Hierosolimis ui dere de uerbo hoc. Simile fuit in. c. firmi ter. de sum. tri. & c. dampnamus. eo. ti. & c. vnico. eo. ti. li. vi. & cle. vnica e. ti. Et hoc idē in oibus arduis cōsulte esset agendum ut apparet. l. di. de eo. xcvi. di. bene quidē xxxv. q. v. ad sedē. xxxv. q. ix. quod quis Integrū est enī iudiciū: quod plurimorū sententiis cōfirmat̄: de offi. deleg. pruden tia in prin. xx. di. de quibus. c. de fideicō. l. fi. Est enī tanta in hoc pape ptās q̄ si po ssibile foret q̄ angelus de celo aliquid cō tra fidē doceret aut sentiret: per papā iudi cari & excōicari posset: ut probat̄ ad Gal. i. c. Sed licet nos aut angelus de celo euan gelizauerit uobis: preterquā quod euāge lizauimus uobis: anathema sit. Si tñ con tingeret papā errare in his que sunt fidei tunc dāpnari posset per conciliū generale ut in. c. si papa. xl. di. cū glo. & per glo. xv

di. sicut. & xix. di. anastasius. & Inno. in. c. ex parte de uerb. signi. & per docto. in. c. i. fidei fauorē de here. li. vi. Nec per hoc dici mus inferiorē dicere ius in superiorē cum papa sit maior cōcilio generali ut in. c. sig nificasti. de elect. & c. alioꝝ: & c. nemo. ix. q. iii. quonīa cū papa incurrit heresim: de finit esse papa: cū nō sit de corpore ecclesie pro quo est glo. xxiiii q. i. acatius. ergo & multo minus pōt dici gerere uices eius q̄ est caput ecclesie. Et huic sentētie generalis cōciliū stari debet: utpote que ueritatē con tinet indubitātā. Nā & si papa possit erra re in his q̄ sunt fidei: Nam & legitimus ali quos romanos pōtices heresim incurrif se: ut patet in dicto. c. anastasius. xi. xdi. c. nunc autē. xxi. di. Tamē conciliū generale in tāgentibus fidē errare nō pōt: & de hoc uere intelligit̄ predicta auctoritas Luce: Ego pro te rogauī Petre ut non deficiat fi des tua. Dictū enī est ei in persona totius ecclesie. cui etiā cōsonat illud uerbū salua toris nri Math. xxviii. Ego enī uobiscum sum oibus diebus usq; ad cōsumationē se culi: Nō siquidē tantū Petro nec duodeci aplis dictū intelligit̄: cū morte finierit di es suos: nec usq; in finē seculi p̄seuerauerit sed potius vniuersali ecclesie que in finem est duratura que in generali cōcilio repre sentatur: & tante auctoritatis est conciliū determinatio in hmōi: qd̄ euāgelīū illa no minat̄. ut patet ad Gala. ii. quādo Paulus dixit qd̄ petrus nō ambulabat ad ueritatē euangelii. Id tamē in quo Paulus reprehē debat Petrum erat qd̄ ipse subtrahebat se agentibus nolens māducare de cibis eorū sed obseruabat ritus iudeorū in cibis: pro pter timorē iudeorū qui supuenerāt a Hie rosolimis. hoc tamē nō erat cōtra aliquod de quatuor euāgelis: sed erat contra deter minationē cōciliū generalis quod ab aplis fuerat celebratū super hmōi legalibus nō seruādis. actuū. xv. Ad quod etiā ostendē dū sola vniuersalis sinodus loquitur sub noīe spūs sancti ut ibi patet: Nam cū ī eo dē concilio fieret diffinitio: dictū fuit. pla cuit spiritui sancto & nobis. & istis uerbis postmodū ula fuerunt generalia cōcilia q̄ in ecclesia uniuersali fuerūt cōgregata: ubi ergo talis assessor accedit locus erradi nō pōt occurrere. Et si cōtrariū diceremus nil certū esset in fide. Vnusquisq; enī sequere tur opinionē suā & fluctuaremus omī uē to doctrine sicut paruuli: cōtra Aplm̄ ad Ephe. iiii. ubi ait qd̄ xps dedit in ecclia quosdā aplos: alios prophetas: alios uero

pastores & doctores ad consumptionem scripturam
in edificationem corporis christi: donec occurrat
mus oes in unitate fidei: & paulo post: ut
iam non simus paruuli fluctuantes & circumferamur
omni uento doctrine in nequicia & astutia hominum
ad circumventionem erroris. quasi uelit quod cum
fuerimus in fide istorum quod fide ecclesie representat
non fluctuabimus in doctrina fidei tanquam paruuli.
Sed predictis uidetur ob stare. c. tria. iuncto. c. placuit.
xxxvi. q. ii. & c. fi. de rap. ubi apparet quod illud
quod circa matrimonium non contrahendum inter
raptorem & raptam fuerat erronee per concilium
statutum fuit postea emendatum. Ad hoc tamen stat
responsio: quod illud non est de spectatibus ad fidei
in quibus obtinet quod predictimus. Vel aliter dicendum
quod illud non fuerat erronee statutum: licet esset contra
testimonia ueteris legis: ut uoluit glo. & male in dicto.
c. tria. Nam cum illud esset preceptum iudiciale non
obligabat in lege noua: sed fuit correctum: quia pro
hoc tempore sic fuit uisum legislatori: siue quia sibi
placuit quod sufficit. ut s. sed quod principi. in sti.
de iur. natu. & per Phum. v. ethi. Hec dixi submittens
me determinatiomini sancte matris ecclesie. Aut
querimus circa ea que iam sunt per ecclesiam decisa: &
tunc legatus sedis aplice est competens iudex ut. c. ut
commissi. de here. li. vi. Item episcopus poterit iudicare
de questione fidei & contra hereticos procedere: & etiam
capitulum sede uacante in. c. ad abolendam. de here.
in prin. & etiam inquisitores per sedem aplicam
deputati. in. c. p. hoc & c. ut inquisitionis. de here.
li. vi. & de. i. eode. ti. Per hoc enim quod papa deputat
inquisitores super heretica prauitate non uidetur
facultatem super hiis procedendi ordinariis tollere
ut in dicto. c. per hoc. Ex quo inferitur quod per
potestatem datam delegato ad ueritatem causarum non
uidetur etiam in illis causis abdicata potestas ab
ordinario. hoc colligitur ex illo tex. iuncta glo. que
uult quod inquisitor heretice prauitatis dicitur esse
delegatus ad ueritatem causarum. ex quo habes optimam
limitationem ad. c. studuisti. de offi. le. ut non habeat
locum in delegato ad ueritatem causarum. pro quo est
glo. in dicto. c. p. hoc. facit in simili quod no. Bar. in. l. i.
C. de offi. prefect. ur. ubi tenet quod licet in ciuitate
fiat unus officialis super dampnis datis uel super
habundantia: non tamen propter hoc tollitur iurisdictio
quam habet potestas qui habet ueritatem iurisdictioem
pro quo bene facit tex. in dicta. l. i. & in. l. fi. iuncta glo.
C. de iuris. om. iu. & glo. i. c. in galiaz. xxy

q. ii. Hoc tamen limita uerum esse quotiens una
iurisdictio subalternat alteri ut in exemplo
predicto. Si tamen ille specialis iudex esset superior
generalis: ut puta iudex deputatus per statutum
super causis appellationum & nullitatum: tunc
generalis iudex non se intromittit de speciali.
Idem etiam si non se habet tanquam superior
sed tanquam differens specie: ut est iudex insinuationum:
C. de testa. consulta diuina. ita determinat Bal. in. l. vnica.
ff. de off. consu. Poterit etiam cognoscere de crimine
heretice delegatus ab episcopo deputatus: aut a capitulo
sede uacante ut in cle. i. s. i. & in cle. ii. de here.
Debet tamen talis inquisitor: ac etiam delegatus
annum quadragesimum attingere ut est tex. in
dicta cle. ii. in prin. cum glo. ex quo limitatur. c. cum
uicelimum de offi. deleg. Idem si sit delegatus a
papa cum tex. dicte cle. generaliter loquatur.
Sed an inquisitor possit committere uices suas.
Solutio. glo. i. dicta cle. ii. arguit pro & contra.
Finaliter tenet quod sic per illum tex. & per tex.
in cle. i. s. porro. eo. ti. & hanc opinionem tenet
contra doctoros. Sed dubium est de uicario
generalis episcopi aut capituli sede uacante. &
dicendum est secundum Lapum & Io. de ymo: in
dicta cle. i. de here. quod non poterit sine speciali
commissione episcopi de hoc crimine cognoscere
per tex. in. c. licet de off. uicari. li. vi. Est autem
tam lata istorum potestas quod contra quoscumque
etiam quantumcumque exceptos poterunt procedere
& eos de hoc crimine condemnare: non obstante
quocumque priuilegio exemptiois ut in: c. ad
abolendam. s. fi. de here. Fallit tamen hoc in
episcopis contra quos procedere non possunt
inquisitores: nisi expresse hoc sibi committatur.
ut in. c. inquisitores. eo. ti. li. vi. Debet tamen
nunciare Romano pontifici si illi de hoc crimine
infamati siue suspecti existant: ut dicit ibi tex.
Credere tamen quod ubi essent suspecti de fuga.
carcerari possent: ut ad papam remitterentur: ut
in s. audient. i. aut. de defenso. ciui. coll. iiii. Ad
quod faciunt not. per Bar. in. l. magistratibus. ff. de
iuris. om. iu. Sed quero iuxta hoc an ille tex.
precedat tamen in inquisitoribus: an etiam
am locum sibi uendicat in ordinariis de hoc
crimine in quibus: Ego putarem quod tamen in
inquisitoribus locum habeat: non enim debet
extendi ad episcopum aut ad capitulum sede
uacante: cum de ipsis non loquatur: nec per hoc
quod sint episcopi qui heresim incurrunt effugiunt
iurisdictioem episcopi. in cuius territorio delinquantur:
Pro quo est glo. in: c. ibi enim. iiii. q. vi. & in. c. i.
de rap. & per Inno. in. c. cum inferior. de maio. &
obe. Vterius iuxta

idem queritur: an episcopus possit procedere contra
inquisitorum: si heresim incurrat. Lapus Abb. in
dicto. c. inquisitores: dicit quod non: durate officio:
nisi crimine esset adeo notum quod non requireret
causam cognitionem. de fili. presbi. qm. Idem sequitur
ibi Domini. hec opinio posset etiam iustificari per ea
que not. Bar. i. l. fi. ff. de re. diui. ubi tenet quod si duo
sint domini in solidum alicuius castri & vnus de
linquat: non poterit puniri a codomino quia non
habet in eum iurisdictioem. Nam pariter in parem
non habet imperium de elec. innotuit. Sed hoc non
obstat ego credere indistincte posse dici quod
possit contra eum super homini crimine procedere:
cum istud sit delictum per quod perditur iurisdictio
ipso iure. Pro quo faciunt not. in predicta materia
per Bar. in. l. q. iurisdictio. ff. de iuris. om. iudi. in
ad diti. & ponit exemplum in crimine lese maiestatis.
C. de digni. l. si gradati. & l. quotiens. li. xii. C. de offi. rect. puin. l. ii. ubi
uidetur glo. eo etiam casu quo delinqueret in male
precedendo in officio: indubie posset eum punire:
cum ordinarius delegatus apostolice sedis male se
gerentem in causa sibi commissa punire possit: sic
tamen ut ex hoc iurisdictio eius non impediat:
iuxta not. per doct. in. c. fi. de rescrip. & per Cy.
& legistas in aut. qua in puincia. C. ubi de cri. agi.
oportet. In processu autem super hoc crimine faciendo
episcopi & inquisitores aplice sedis habent exhortationem
a iure in uirtute sancte obedientie: & sub interminatione
maledictionis eterne ut contra suspectos uel diffamatos
de homini prauitate: districte & prompte procedant.
sic tamen quod maliciose & fraudulenter hoc nefandum
crimine falso alicui non imponant. quod si odii gratie
uel amoris: lucri aut commodi temporalis obtentu
contra iustitiam & conscientiam suam omiserint
contra quem procedere ubi fuerit procedendum
super homini prauitate: Aut obtentu eode prauitate
ipsam alicui imposuerit ac eum super hoc presumpserit
quoquo modo uexare: preter alias penas pro qualitate
culpe eis imponendas. Episcopus aut superior suspensio
nis ab officio per triennium. Alii uero excorcomunicatois
sententiam eo ipso incurrunt. a quod quidem excorcomunicatois
sententiam qui eam incurrerit: non nisi per summum
pontificem poterit: preterquam in mortis articulo.
& tunc satisfactione premissa obolutionis beneficii
obtinere: nisi in hac parte priuilegio suffragante.
De quo est tex. in cle. i. s. uerum. de here. Insuper
si quis episcopus in expurgando hereses de sua
diocesi negligens fuerit uel remissus cum id
certis iudiciis apparuerit: deponendus est

ab officio episcopali: & in locum ipsius alter
substituendus est: qui uelit & possit hereticam
confundere prauitatem. de heret. excorcomunicamus.
in fi. Ex quo manifeste apparet quod dabitur
nabiliter & cum quanto animarum: luarum periculo
episcopi & alii ad quos homini inquisitio spectat
tam detestandum facinus persequi ac punire
omittat. Inferiores autem prelati de hoc crimine
se intromittere nequeunt: cum superioribus
prefatis sit reseruatum ut predictimus. Potestates
autem siue domini temporales ac eorum officiales
de hoc crimine cum sit mere ecclesiasticum se
intromittere nequeunt: ut de eo cognoscant
aut iudicent aut incarceratos ab episcopo &
inquisitore a carcere liberent. executionem
tamen super hoc crimine fiendam sibi a
iudicibus ecclesiasticis predictis iniunctam
adiplere non detractent: aut eorum iudicium
seu sententiam directe uel indirecte impedire
quoquo modo non presumant. Si quis uero de
prefatis secularibus iudicibus contra predicta
fecerit: aut prefatis episcopo & inquisitoribus
in predicto fidei negotio se opposuerit: siue
illud quouis modo impedierit: & qui scienter
in predictis dederit auxilium: consilium: uel
fauorem: excorcomunicatois sententiam incurrat
ipso iure quam si per annum animo sustinuerit
in durato extunc uelut hereticus condempnetur.
c. ut inquisitionis. s. fi. de here. li. vi.

Crauo quero de ordine: qui debet teneri per iudices
in procedendo contra hereticos. Ad quod dicendum
quod in primis clerum & populum conuocabunt
exponendo eis inquisitionem quam facere intendunt.
Auxilium quoque & consilium & fauorem ab ipsis
petent. c. ut commissi. in. s. i. de here. li. vi. &
solent inquisitores primo ire ad episcopum loci
uel uicarium & ostendere eis facultatem &
auctoritatem suam: & rogare quod congreget
clerum. quo congregato ostendunt eis litteras
& facultatem predictas: sermonem faciunt &
eorum auxilium & fauorem postulant. Postea
simile faciunt cum potestate siue correctore
ciuitatis & concilio siue ut hispanice loquimur
consistorio. de mum conuocant totam
congregationem populi: & habito sermone
ad populum idem faciunt ut predictimus.
Postea interpolati inquisitor facit sermones
ad populum de fide. Et conueniens est quod
ad minus due monitiones premissas contra
omnes hereticos: ut relictis erroribus suis
ad fidem catholicam reuertantur: & ad ecclesie
gremium redeant: que tanquam pia mater
non claudit gremium redeuntium. ut. c. super
eo. de here. li. vi. Et pro hiis monitionibus
satisfacit auctas Apli ad Titum.

iii. ubi dicit hereticum hominē post vnā & secundā admonitionē de uita. ad idem. xxiii. q. i. que dignior. & q. iii. dixit apls Inquisitores etiā ex habūdāti cōsueuerūt addere tertiā monitionē ut magis p̄cessus suos uideant iustificare. In quibus monitionibus quaz̄ singule decē dies cōtinent monēt eos ad cōuersionē: & reuertentibus p̄mittūt benignā misericordiā. Quibus pactis p̄cedendū est ad inquisitionē: recipiēdo in vnaquaq; parrochia iuramentū a rectore prochiali & ab aliis probis & honestis uiris. & si illi deponāt aliquos de prochia fore hereticos: aut diffamatos siue suspectos: cōsueuerūt secreto eos coram se uocare & secreto ad cōuersionē monere. & ubi nec sic uoluerint: p̄cedit cōtra eos secundū formā iuris: qui p̄cessus determinatur aperte per tex. in cle. i. §. i. de heret. ubi tex. dicit q̄ p̄cedendū est per diocesanos ep̄os & per inquisitores a sede aplica deputatos simul cōuenientes. Sunt tñ quedā q̄ possunt vnus sine alio agere: ut pote citare arrestare: seu capere: ac carceri mancipare. etiā ponēdo in cōpedibus uel manicis ferreis prout secundū deū uiderit expedire. Poterit etiā inquirere quisq; predictorū: si ne altero cōtra illos de quibus uiderit inq̄rendū. dīro tñ carceri mancipare siue arto q̄ magis ad penā q̄ ad custodiā uideat: aut tormentis supponere eos cōtra quos p̄ceditur: aut diffinitiuā sententiā ferre cōtra eos nō poterit ep̄us sine inquisitore: aut inquisitor sine ep̄o: aut eius uel capituli sede uacāte sup hoc delegato. quod tñ intellige dūmodo ad inuicē copiā habere ualeant infra octo dies: spaciū postq̄ inuicem se requisierint. Si aut cōuenire nō poterint p̄pter premissa tunc inquisitor ordinario: uel ecōtra ordinarius inquisitori poterit sup premissis cōmittere uices suas uel per lras significare eidē suū cōsiliū uel assensum ut dicit ibi tex. & ut cū maiori puritate & integritate res agat. Inhibitū est inquisitoribus & tam ipsorū q̄ ep̄orū ac caplorū sede uacāte delegatis siue cōmissariis: ne p̄ textu inquisitionis officii quibusuis mōis illicitis ab aliquibus pecuniā extorqueāt: & si secus fecerūt eo ipso sententiā excōis incurrūt. a qua nō possunt absolui preterq̄ in mortis articulo: donec plenariā satisfactionē fecerint hiis a quibus extorsērūt. a qua satisfactio nullis pactis aut priuilegiis aut remissionibus poterūt liberari. & ne hoc latere possit: notarii & officiales dicti officii nec nō fratres & socii inquisito-

rum ipsorū & cōmissariorū qui dictos inquisitores aut cōmissarios secrete predicta no uerint cōmississe: si indignationē dei & sedis aplice offensam uoluerint euitare: grauius ipsos arguere & corrigere studeāt in secreto. q̄ si taliter ea sciuerint ut probare ualeāt prelati inquisitorū & cōmissariorū eorundē studeāt nūciare. ut in cle. ii. eo. ti. Pondera tñ illū tex. qui nō loquit de episcopis. unde licet ipsi ab hiis debeāt abstinerere: nō tamē pena predicta haberet locū in illis cū nō sit expressum. uoluit enī dignitati eorū deferre. ut in. c. sane. lo. ii. de off. deleg. & in. c. ii. eo. ti. li. vi. ita tenet glo. in dicta cle. ii. quā sequūtur ibi cōiter doctores. Ep̄us tamē nō debet aliquid habere p̄pter inquisitionē nec partē aliquā de deputatis inquisitionis officio ut patet in extrauagan. Boni. ex eo. §. pe. ita tenet Io. an. in. c. si. §. i. de here. li. vi. Considera etiā circa idem q̄ tex. ille phibet illicitas extorsiones nō tamē per hoc tollit penas pecuniarias: applicādas officio imponi & exigi secūdū glo. ibi circa quod dicit Math. q̄ bene possunt in culpatis de hoc crimine imponi penitentia in pecunia pro paupibus uel aliis piis operibus ut. c. accusatus. §. de questiōibus. & §. si uero. de heret. li. vi. Refert etiā frater aluarū hispanū tenuisse q̄ hāc multā pecuniariā inquisitores imponunt quotiens aliqui p̄ferunt uerba heretica: aut luendo: aut ex ira: aut ex fatua simplicitate & ignorātia que tamē excusationē non habet. Et hiis casibus & similibus possunt pecunialiter puniri. Nam & ecclia hoc facit: xxiii. di. quāquā. de iude. ad liberandā. de raptō. in archiep̄atu. Item inquisitores possunt hereticis cōuersis penas cōmutare uel minorare. in. c. ut cōmissi. de her. li. vi. Nā & alias iudex ex certis cāis minorat penā. ff. de penis. aut facta. §. si. Itē pro hoc facit lra dictē cle. ii. a contrario. per hoc enī qd̄ dicit q̄ modis illicitis nō possunt extorq̄re pecuniā ergo licitis sic. de presump. nō ne. xxv. di. qualis. ff. de iudi. cum pretor. Itē quia dicta cle. ponit uerbū extorqueāt quod sonat in uiciū uiolentie uel fraudis ergo secus si iuste cōdempnēt: sed caueant secundū eū ne ibursent quia reputarēt extorsio: sed dent pauperibus uel applicent officio inquisitionis. in cle. statutū. de elec. de presump. lras. de off. ordi. dilectus. Idē per omnia sequit do. Cardi. in dicta cle. ii. & in cle. ad nrm. in si. eo. ti. Sed quero iuxta predicta: utrū inquisitores possint recipere modica exēnia que consistunt in

esculētis & poculētis mera liberalitate oblati que paucis possunt cōsumi diebus & ueritas huius qōis pendet ab illa: An alii iudices possint ista recipere. In quo fuit uarietas inter doctō. nā glo. in. l. plebiscito. ff. de offi. presi. tenuit q̄ licet olim illud licitū esset per dictā. l. & p. l. solēt. ff. de off. precōsu. tñ hodie illud est imutatū per iura noua & correctū. Sed Bar. i dicta. l. plebiscito. post Guil. tenet opinionē cōtrariā Sed in aut. ut iudi. sine quoquo suffra. §. scriptū. tenet opi. dictē glo. quod etiam tenet glo. in dicto. §. & dicit q̄ lex plebiscito & alia iura que innuūt cōtrariū possent habere locū in defectū sui salarii. & tūc etiam mediocriter & a spē dantibus ut inuīt tex. in dicto. §. & glo. in dicta. l. plebiscito. Predicta dicit fore uera in iudice ordinario. sed iudex delegatus indistincte pōt se cundū eū accipere esculentū & poculentum qd̄ paucis cōsumi possit diebus: dūmodo mera liberalitate sit oblatū. ut. c. statutum. §. in super. de rescrip. li. vi. Et istā opi. sequitur Bal. in dicta. l. solēt. licet nō ita plene distinguat. & opi. istorū doctōrū satis ē cōformis legibus ordi. hispanie: que indistincte phibēt iudicibus ne aliqd̄ a p̄tribus recipiāt. Adiūgit tñ Bal. ibi q̄ pro quibusdā mimis nō offendit lex ut pro vno pari fassano: uel pro duabus sialis malualie. ff. de cōdi. & demō. l. quāuis. q̄ pro tā puo iudicis animus nō flectit. Ad qd̄ etiā ego induco tex. c. & si qōnes. de simo. ubi pro modico uolūtarie oblato in collatione rei sp̄ualis nō cōmittit simonia: licet in sp̄ua libus omis traditio & p̄missio cessare debeat. Adde glo. not. xi. q. iii. nō licet. Ex quibus inferit ad decisionē qōnis p̄posite: q̄ cū inquisitoribus & cōmissariis sint deputati redditus officii & sic in eis militet ea rō que in ordinario: presertim quia cū sint delegati ad ueritatē causaz̄. ut not. in. c. p̄ hoc. de here. li. vi. naturā ordinariā sapiūt. secundū glo. de appl. cū cām. Idē in eis qd̄ in ordinariis erit dicendū. Vterius q̄ ro circa p̄missa in quo territorio sit hereticus de hoc crimine cōueniēdus. Ad hoc respondet per tex. in. c. ut cōmissi. §. i. de here. li. vi. q̄ in loco ubi heresim incurrit etiam si ad aliā iurisdictionē se conferat. Sed an ī loco illo ad quē se trāstulit poterit cōueniri. Dic q̄ sic. ut dicit ibi glo. cū etiam ibidē censet delinquere heresim illā retinēdo. facit in simili quod not. Bart. in. l. si dñiū. ff. de fur. & l. si abducta. c. e. & l. sed nec legatarius. ff. de cōdi. furti. ubi tenet q̄

si aliquis fecit furtū Florētie & reperit Parusii: Nā sic mutatione dominiū nascit noua actio furti ad penā applicandā parti sic mutatione territorii & iurisdictionis noua nascit actio siue accusatio furti ad uin dictā publicā per dictā. l. si dñiū.

Ono quero: cōtra quos possit p̄cedi obtētū huius criminis. Dicendū est q̄ contra hereticos credētes fautores & receptatores eorū ut in. c. ut officii. in pn. & c. ut inquisitionis in prin. de here. li. vi. Qui aut dicant heretici determinat tex. i. c. ad abolendā. in prin. eo. ti. in uoluē. De quo tamē uide que late scripsi supra ī primo mēbro. Inter ceteros autē ille qui dicit ret pertinaciter q̄ exercere usuras nō ē peccatū: hereticus iudicaret in cle. vnica. §. pe. de usur. Item qui p̄pter cōtumaciā in causa heresis excōicat si per annū in excōicatione persistat: est uelut hereticus cōdempnāndus in. c. cū cōtumaciā. de here. li. vi. Et nedū cōtra hereticos p̄cedi pōt: uerū etiā cōtra suspectos & infamatos de heresi. ut ī dicto. c. ut officii in pri. & de hmōi suspensione est exemplū in casu. c. si. de penis. cōtra illū qui diu in excōicatione etiā pro q̄ licūq; causa inflicta perseuerauit & in similibus. De sortilegiis uero & diuinationibus nō se poterūt inquisitores intromittere: nisi heresim sapiāt manifeste. ut. c. accusatus. §. sane. de here. li. vi. Ex hiis inferit ad qōnē: Quidā frater p̄fessus exiuit ordinē & accepit uxore: An inquisitor heretice prauitatis possit de hoc cognoscere. Butri. in. l. iiii. C. de sum. tri. distinguebat: quia aut accepit eā clam & presumit dolose hoc fecisse & nō per errorē: & sic cōtra eū non poterit p̄cedere. Aut accepit palā: & eo casu nō p̄sumit in dolo sed erronee hoc fecisse: putans sibi licere & qd̄ erret in fide: & sic cognitio ptinebit ad inquisitorē. Idē sequitur Panor. in. c. cū quidā. de iure. iur. & in suo cōsilio. lxviii. Inferit etiā ad aliā questionē An inquisitor heretice prauitatis possit p̄cedere cōtra illū qui binas nuptias cōtraxit itaq; uiuēte prima uxore duxit secundā: & Lopus abbas in dicto: §. sane: dicit qd̄ fuit cōsultū qd̄ sic: quia uidet cōmittere cōtra vnū de sacramētis ecclēsie: & per cōsequens hereticus est habēdus. de here. ad abolēdā in prin. Idē sequit ibi Dñicus: Sed ego distinguē ut supra p̄xima qōe: An scilicet clā uel palā illud fecerit: & per hoc poterit ad multa similia respondere. Vterius q̄ro circa p̄missa: an inquisitores

prefati pcedere possint cōtra diuinatores & sortilegos. Ad hoc dicendū ē q̄ nō nisi heresim sapiāt manifestā ut p̄diximus: q̄n̄ aut̄ dicant̄ sapere heresim: est satis difficile diffinire. Sed Oldra. cōsil. ccx. uolens hoc determinare dicit: q̄ si quis per inuocatio nē demonis uult aliq̄d futurū scire: hoc heresim sapit manifeste: quia uult demōi attribuere quod soli deo est referuatū. iuxta illud Isaye. xli. Annūciate nobis q̄ futura sunt & dicemus quia dii estis uos. Idē tenet Io. an. in addi. ad specu. ti. de sortile. & hoc casu pōt̄ intelligi tex. xxvi. q. v. ep̄i in prin. ubi p̄dictos appellat hereticos. Nō t̄n̄ ego crederē hoc esse uerū sic simplr̄ loquēdo: Sed pro ueritate huius cōsiderādū est: quia futura dupliciter cognosci possūt Vno quidē mō in suis causis: alio mō ī se ipsis. Cause aut̄ futuroꝝ tripl̄ se habent: Quēdā enī producūt ex necessitate & semper suos effectus: & hmōi effectus futuri p̄ certitudine p̄nosci & p̄nūciari possunt. ex cōsideratione suarū cāꝝ: sicut astrologi p̄nūciāt eclipses futuras. Quēdam uero cāe p̄ducūt suos effectus nō ex necessitate & semp̄ sed ut ī pluribus raro t̄n̄ deficiūt: & per hmōi cās possunt p̄cognosci effectus futuri: nō quidē per certitudine sed p̄ quādam cōiecturā: Sicut astrologi per cōsiderationē stellarū quēdā p̄noscere & p̄nūciare possunt de pluuiis & siccitatibus: & medici de sanitate uel morte. Quēdam uero cāe sunt que si secundū se considerent̄ habent se ad utrūlibet: quod p̄cipue uidetur de potētis rationalibus que se habēt ad opposita secundū Phūm: & tales effectus uel etiā si qui effectus ut ī paucioribus casu accidūt ex naturalibus cās per cōsiderationē cāꝝ p̄nosci nō possunt: nisi in seipsis cōsiderent̄. homines aut̄ hmōi effectus in seipsis. solū cōsiderare possunt dum sunt p̄sentes: sicut cū homo uidet Sortē currere uel ambulare. Sed cōsiderare hmōi anteq̄ fiant est propriū dei: qui solus in sua eternitate uidet ea q̄ futura sunt tanquā p̄sentia: & de hoc intelligit̄ preinducta auctoritas Isaye. Annūciate nobis & cetera. Si quis uero hmōi futura p̄noscere aut p̄nūciare quoquo mō p̄sūperit: nisi deo reuelate manifeste usurpat sibi quod dei ē Hec ponit sanctus Tho. secūda secūde. q. xcvi. arti. i. de quo etiā uide eundē secūda secūde. q. clxxii. arti. i. cū agit de p̄phetia: & in summa cōtra gētiles li. iiii. c. cliiii. ubi subiūgit q̄ maligni spūs ueritatem fidei corrūpere molietes: Sicut abutunt̄ opera

tionē miraculoꝝ ut errorē inducāt hōibus & argumentū uere fidei debilitēt: nō tamē uere miracula faciēdo: sed ea q̄ hōibus miraculosa apparēt: ita etiā abutunt̄ p̄phetica p̄nūciatione: nō quidē uere p̄phetando sed p̄nūciando aliq̄ secundū ordinē causarū hmōi occultarū: ut uideant̄ futura p̄noscere in seipsis quod hōibus p̄suadent qui occultas rerū cās nō cognoscūt. P̄dicti etiā si quidē spūs subtilitate intellectus sui: magis possunt cognoscere q̄ hōies: quō & q̄liter effectus naturalium cāꝝ impediri pōt̄ & cās effectus aliquos occulte p̄ducunt & ideo in p̄nūciando futura: mirabiliores & ueriores apparēt q̄ hōies quantūcūq̄ sciētēs: hec ille. pro quibus allego bonum tex. xxvi. q. v. sciendū. vnde quidā astrologi qui hōies diuinos se gentibus ostētare uolūt: cū uideāt q̄ per p̄ncipia illius scientie de futuris actibus hominū qui ex arbitrii libertate p̄cedunt aliquod certum seu firmū determinare nō ualent: cū enī intellectus aut ratio nō est corpus nec actus organici corporei: & per cōsequēs nec uolūtas que est in ratione ut patet per Phūm. iiii. de aīa. Nullū autē corpus pōt̄ imprimere in rem incorporeā: ex quo sequit̄ q̄ impossibile est corpora celestia directe imprimere ī intellectū & uoluntatē: sed t̄n̄ indirecte ī quibusdā bestialibus hōibus qui rationem & intellectū subiciūt appetitui sensitui: huiusmodi uani hōies & insani recurrūt ad demones: a quibus per quēdā occulta p̄dicta multa de futuris intelligūt. Vnde Augustinus secūdo super gene. ad Iram dicit fatendū est quō a mathematicis uera dicitur instinctu quodā occultissimo dici q̄d nesciētēs humane mētēs patiunt̄. quod t̄n̄ ad decipiendos hōies fit: spirituum imundorū & seductorū operatione: qui quēdam uera de tēporalibus rebus nosse p̄mittuntur: Vnde cōcludit Qua p̄pter bono xp̄i ano siue mathematici siue quilibet ip̄ie diuinatium & maxie dicentes uera: cauendū sunt ne cōsortio demoniorū animā deceptam pacto quodā societatis irretiat: & p̄derat illud quod Augustinus dicit illos diuinātes qui uera dicunt: maxie fore uitandos. Demon enī qui intēdit perditionem hōim: & iuxta apl̄i Petri uocē: Tanq̄ leorugiens circuit q̄rens quē deuoret: Sepissime in suis respōsis uera dicit: ut homines assuefaciat ad hoc ut ei credat̄: Vñ Athanasius exponēs illud quod hētur Luce q̄rto increpauit illum dicēs: Obmutescē dicit quāuis uera fateret̄ demon: cōpescēbat t̄n̄

xps̄ eius sermonē ne simul cū ueritate etiā suā iniquitatē p̄mulget: ut nos etiā assuefaciat ne curemus de talibus: etiā si uera loqui uideant̄. Neph̄as enī est ut cū assit nobis scriptura diuina: a diabulo instruamur Interdū etiā deus p̄mittit ea que a demōibus p̄dicunt̄ euenire: ut ipsi qui hoc audiunt & uident p̄bent̄: & appareat quali fide sunt uel deuotione erga deū. sicut ī deuter. legit̄: Moyses ex p̄cepto d̄ni populo p̄cepisse dicens. Si surrexerit in medio tui p̄pheta: aut qui dicat sompniū se uidi se & p̄dixerit signū atq̄ portentū: & uenerit q̄d locutus est. nō audies uerba prophete aut sompniatoris: quia tēptat uos dominus deus uester: ut palā fiat utrū diligatis eū an nō. in. c. nec mirū. xxvi. q. v. qui ē tex. Augusti. Similiter quoq̄ demones se habēt in opationibus. Operant̄ enī quādam secundū ordinē naturalē: cū p̄pter subtilitatem ingenii sui: naturas rerū occultas sciāt q̄ hōibus p̄pter grossiciē ingenii miraculosa uident̄: eo q̄ illoꝝ cās nō attingūt. nō t̄n̄ demones preter nature ordinē quicquā efficere possunt. de quo optimus tex. Augustini in dicto. c. nec mirū. Quibus p̄missis quo ad quōm p̄positā uider̄ dicitur: q̄ si quis inuocās demones uel sortilegia aut diuinationes exercēs: credit demones aliq̄ de futuris scire: ad quorū cognitōnē nō pertingūt: aut in opabilibus credit eorū uirtutē ad aliq̄ se extendere: ad que secundū rei ueritatē se nō extendit. hmōi error cū pertinacia heresim induceret. Et sic intelligo tex. in dicto. c. ep̄i. ad quod etiā bonus tex. ea. cā. q. vii. non obseruetis. q̄d satis aperte d̄ns insinuare uoluit deuter. xviii. ubi inter abhoiationes gentiliū p̄dicta maleficia & sortilegia cōnumerauit. Si uero ista creditas falsa cessaret: licet res sit ualde illicita: nō t̄n̄ heresim saperet: cū discessum a fide nō hēret in quo ratio hēris cōsistit: ut ex superioribus patet. Ex quibus manifeste dephendit̄ q̄ magnū instet periculū hīs qui ad has uanitates & insanias falsas se cōuertūt. Ex hmōi etiā dampnāda cū demonibus societate detestabile ydolatrie scelus sepissime incurrit̄. Demō enī superbie caput: summope ab hōibus adorari desiderat: ut patet Mathi. iiii. Vñ quibusdā auidissime hīs uāitatibus deditis: taliter p̄suadet: & talibus modis eos allicit ut sacrificiū uel reuerentiā ei exhibeant. Contra quos dicit̄ Isaye. xxviii. dixistis percussimus fedus cū morte & cum ī ferno fecimus pactū. & in sum. qui talibus

fociis se imiscet nō ualet illesus euadere. Vterius quero: an inquisitores prefati possint p̄cedere cōtra iudeos: qui inducunt xp̄ianos ad eorū ritū: aut eos defendūt: occultant: & fouēt in dictis erroribus. & dicēdū est q̄ sic. secūdū Oldra. cōsi. xxxvi. Idē tenet Io. an. in. c. cōtra xp̄ianos. de her. li. vi. in noul. quod dicit ex extraua. Grego. & Clēm. clar. patere. q̄ qd̄ extraua. referuate sunt in suo uigore per. c. fi. in prin. eo. ti. & li.

Ecimo quero: quibus modis p̄cedi possit cōtra hereticos ad puniendū eos de heresi. Ad quod dicendū q̄ tribus modis. scilicet accusando: inquiredo: & denunciando. adde & quartū scilicet per uiam notorii. De primis tribus est tex. de accus. super hīs. in prin. c. licet heli. de simo. De ultimo est textus in dicto. c. licet heli. Pro euidētia primi aduerte q̄ & si accusati onis genus illaudabilis intētionis esse dicat̄. ut in. c. si quis ep̄us. ii. q. vii. de quo p̄ glo. ii. q. vi. c. decreto. Illud t̄n̄ debet intelligi quo ad vulgī opinionē: alia enī p̄sumit̄ quis bono zelo accusare. de dol. & cōtu. ueritatis. Ex caritate enī debet accusatō p̄uenire de accus. si quis ep̄s. & nō zelo uide dicte priuate aut odii p̄sonalis eo. ti. accusasti. & qui accusat: publice salutis custodiam gerit. c. de famo. libel. l. vna. Pro quo uide bonā glo. in dicto. c. si quis ep̄s. ii. q. vii. & si in omni crimine hoc p̄cedat: a fortiori in hmōi crimine heresis quod grauissimū est ut ex superioribus patet. cum etiā in obprobriū dei cedat: cuius opprobria dissimulare nō debemus: quia ip̄se n̄ra de leuit. ut in. c. in nō nullis. de iude. Et licet regulariter laicus clericū accusat̄ nō possit ut. c. i. & ii. & quasi per totū. ii. q. vii. & de accus. c. cū. p. Tamē fallit hoc in crimine heresis ut uoluit glo. ii. q. vii. in sum. Est & aliud speciale in hoc q̄d regulariter nō pōt̄ recedi ab obediētia prelati instituta accusatiōe aut iudicio cōtra illū. viii. q. iiii. nō ne. Fallit t̄n̄ in hoc crimine: nam etiā ante institutā accusatiōnē recedi pōt̄ a p̄lato heretico: iuxta glo. c. sacerdotes. ii. q. vii. & c. cū nō liceat. de p̄scrip. Est etiā & aliud: q̄ quāquā in aliis criminibus accusator ī publicū prodit̄ debeat. iii. q. ix. c. nō oportet & c. hētur. & inscriptionē facere. ut. l. libel. loꝝ. ff. de accusa. & l. qui crimē. C. qui ac. nō po. & l. pe. C. de accus. & c. super hīs. e. ti. & c. licet heli. de simo. & similit̄ carceris custodiā subire. C. eo. l. fi. Speciale t̄n̄ ē in hoc crimine q̄ ubi p̄pter potētā p̄sona

rū cōtra quas pcedit: uideant epus uel in
 quisitores graue periculū iminere: si cōtin
 gat fieri publicatiōe nominū eorū qui ac
 cusant: pcedi poterit eorū nominibus sub se
 creto seruatis ut in. c. si. s. iudemus de her.
 li. vi. seruata forma illius. c. adde etiā q̄ he
 reticus hereticū accusare pōt. ii. q. vii. li he
 reticus. & per glo. xxiii. q. iiii. ipsa pietas.
 quod in hoc crimine spāle est: cū als regu
 lariter criminosis criminosis accusat nō
 possit. iii. q. vii. c. qui siue. & c. pastoralis.
 & de accu. c. i. Quo autē ad inquisitionis or
 dinē si spāliter cōtra aliquē infamatum de
 hoc crimine pcedat: pcedendū est iuxta
 formā. c. q̄liter. lo. ii. s. debet de accu. Si au
 tē generalis inq̄sitiō fiat in ciuitate uel dio
 cesi: tunc ex testibus in illa generali inq̄
 sitione examiatif: etiā si sufficēter cōtra ali
 quē deponat: nō poterit ille cōdempnari:
 sed oportet q̄ eo noiatiu uocato & data
 sibi copia defensionis cōtra eū procedatur
 & itez pbationes sufficētes fiant ut uolu
 it Inno. de elec. bone. lo. i. & spec. ti. de no.
 cri. in prin. ymo ex talibus probati. in ge
 nerali inq̄sitiōe habitis: adhuc ad torturā
 nō posset pcedi: iuxta doctrinā Bar. in. l.
 si. ff. de questio. Quantū autē ad denūtiati
 onē: dicendū est q̄ pcedere debet euāge
 lica monitio: iuxta illud euāgelii. Si pecca
 uerit tē frater tuus &c. ii. q. i. si peccauerit
 de iudi. nouit. & qui hanc monitionē non
 pmitteret a denūciatione repelleret. de ac
 cu. c. ii. & c. qualiter. lo. ii. & c. super hiis.
 hoc tñ limita uerū cū peccatū esset occultū
 secus autē si publicū: Nā eo casu p̄monitio
 nō requirit: secundū illud Apli. i. Thi. v.
 Peccantē corā oibus argue ut ceteri timo
 rē habeat. quod intelligit de peccatis pub
 licis ut dicit Augusti. in li. de uerbis dñi.
 Item in heresi occulta ubi posset iminere
 periculū in dilatiōe: ut quia est aliquis her
 ticus occultus qui priuati homies a fide a
 uertit: Aut sit tractatus occultus quō ciui
 tas tradat hostibus qd etiā celerrimum ex
 optat remediū. Hiis casibus alio etiā non
 expectato: statim pcedendū est ad denūti
 ationē. nisi forte aliquis firmiter estimaret
 q̄ statū per secretā admonitiōe hmōi ma
 la posset impedire: ut dicit scūs Tho. secū
 da secūde. q. xxxiiii. arti. vii. & iiii. sentē. di.
 xix. Generale tñ est in oibus denūciationi
 bus: q̄ si crimē est adeo occultissimū q̄ ne
 queat pbari: nō habet locū huius denūcia
 tio: in cātū q̄ etiā si platus cōtrariū māda
 ret nō esset sibi in hoc obediendū: cum sit
 cōtra preceptū dñi: qui delicta fratrum oc

culta noluit reuelari. ymo eo casu peccaret
 precipiēs & obediēs. Obedire enī oportet
 deo magis q̄ hōibus. iuxta illud actū. v.
 & si generaliter platus preciperet ut sibi di
 cat quod quis sciuerit corrigendū. Intelli
 gendū est sane illud pceptū: scilicet saluo
 ordine iuris & fraterne correctionis: quia
 tñ medicus corporalis sanitatē egroto cōfert
 si pōt sine alicuius mēbrū abscisione. Si au
 tē nō pōt: abscindit membrū minus necesse
 sariū: ut uita totius cōseruetur. Sic & medi
 cus spūalis agere debet: si enī pōt emēdare
 fratrē quantū ad cōsciā salua fama & ille
 sa: illud faciat ut predictū est. si tñ hoc nō
 pōt: tūc quia cōsciā preferēda est fame: uo
 luit dñs ut etiā cū dispēdio fame cōsciā fra
 tris per publicā denūciatiōe a peccato li
 beret: ubi tñ de occultis aliq̄ indicia appa
 rerēt: puta per infamiā uel per alias suspi
 ones posset platus p̄cipere ista sibi reuelari
 eo mō sicut & iudex inq̄sirit cōtra infama
 tū: quia iā illud nō est oīnino occultū. nec
 ab hoc deuiat id quod in caplis religioso
 rū sit: ubi etiā sine aliq̄ prebula monitio
 ne denūciant secreta pximi delicta. Nam
 illa sunt de aliq̄bus leuibus que fame non
 derogāt. & si essent talia de quibus frater i
 famaret cōtra preceptū dñi faceret: qui per
 hunc modū peccatū fratris publicaret. qd
 est intelligendū mō predicto. ista sunt de
 mēte sancti Tho. secūda secūde. q. xxxiiii.
 arti. vii. & iiii. sen. di. xix. tenet idē dicēs eti
 am in peccato oīno occulto regulā euāge
 lli locū habere. & inducit qd Augusti. i re
 gula dicit. Innocētes nō estis si fratres ue
 stros quos iudicādo corrigere potestis ta
 cendo perire pmittatis. nec ex hoc aliquis
 efficit p̄ditor criminis: quia nō māifestat
 crimē ad infamandū sed ad corrigendum.
 Sed Io. an. in. c. nouit. de iudi. tenet q̄ in
 peccato oīno occulto taliter q̄ probari nō
 pōt nō habeat locū hec denūciatio. talia
 enī oīno occulta diuino iudicio sunt relin
 quēda. vi. q. i. si omnia. & hoc uidet uolui
 ste glo. i dicto. c. si peccauerit. Sed Panor.
 ibi dicit q̄ stante hoc secreto: licet in pub
 licum nō debeat res p̄duci. pro quo uide
 tur mihi bonus tex. i dicto. c. si peccauerit
 & ibi glo. Debet tamē fieri diligēs exhor
 tatio & fraterna admonitio erga ip̄m i se
 creto: ut se emendet. ut dicit ibi tex. & ad
 huc si oportuerit poterit hoc significare p̄
 sbitero suo aut prelato in secreto: qui mo
 nēdo & orādo poterit prodesse & nō obef
 se. Pro quo bo. tex. xxii. q. v. hoc uidet. &
 quia sanctus Tho. tenuit contrarium ubi

supra: ad monna sua stat resposio: quod d
 lat intelligi nō potest. et ad p̄dicta
 multū facit rex. in de. ii. de he
 re. ubi glatur q̄ delictū q̄ probari
 non p̄t nō debet nēdici dōmiciari.
 Ad idē inducō et iaz tex. de qualiter
 lo. i. de accu. i. fi. ubi sūdoz q̄ p̄pa
 noraliter inq̄sirit super p̄dicto oc
 cluso nō debet ad occulta reuelan
 da astringere testes inq̄sitiōe.
 deponentes. Permet. n. ad debi
 tuz caritatis crimen fratris co
 lue & officio. or. si sic. ad. i. q. i. q̄ quid
 facit eo p̄cipue q̄ cum res eo mō est
 oculissima subdici. mātas ml p̄desse
 pt cum nec p̄bationibz iste omnino quēd
 nec sibi torturē ut p̄uiaz q̄ficatur
 ex quo iudicia nō p̄cedūt. et ex hys
 inferitur ad istos generalis mo nstro
 nes q̄ fuit in cāzo a iudicibz s̄ p̄na
 exōis ut sicut fuita blaha d hōa
 hūi dicit reuelare. p̄ p̄dicta cum
 colligere p̄terio. hōer ille sint p̄t
 lligēd et quom et ad quid a s̄ri
 gant.
 nda mo quero d atatiōe here
 ticornz et p̄ hūi euidētia est
 distigendū q̄ aut querimū d n
 tatiōe x̄bali aut d titatiōe reali
 p̄tati. atāda est q̄ d lor. ori nūc i m̄p
 titur q̄m q̄ p̄cedat q̄ cum
 ut hōat copiaz se d fundū. cum en
 d fensio sit d hōe naturali ut in
 de. pastoral. s̄. ateruz d. re. in. ne
 myni dngada est quātūcūq̄ ex
 cōcato criso d. exap. c. cum i m̄p
 c. fi. si tamen esset hōeruz relapsū
 sine a haqua audicta esset iudicio
 sculari rē hūm quēda d. hōe. ad abole
 diaz q̄ illos et. f. si p̄co. c. h. h. s̄q̄
 aut dicit relapsū bnd pularim hō
 c. acusatū cōti. et. h. Ego hi puta
 ven q̄ hōer relapsū nō dicit dūdi
 vi sup crumē d. m̄ dō. fur. si
 tū vlt excludit se relapsū fore te
 ne cē audiendū. Nam cum d̄p̄sit ro
 excludens exaptioes fmdat sup rez
 ta q̄litat nō v̄ excludere exaptioes
 d̄trahuntē illi q̄litat ut d hūe. glo.
 d̄ cupretis. s̄. q̄ sup. xx. d. ell. h. ff. et
 de. v̄p̄. d. sanc. poss. et frū. et bon
 m. l. i. q̄ p̄m̄ d̄ fert q̄ u. aut claz
 Sic in p̄posito est d̄ d̄ d̄ d̄ d̄ cum illa
 pura se fundent sup relapsū nō v̄d
 autur tollere. q̄ ad hoc q̄ istē p̄ssz d̄ d̄
 se non relapsū et hanc citatiōe p̄t
 ruit ep̄i et inq̄sitoris nōbz p̄ se sit p̄t
 ob facit ut m. c. d̄ d̄ d̄ m̄ p̄nap̄
 d̄ hō. h. h. h. Aut querimū d atatiōe
 reali hōer est p̄cipuz p̄ p̄one et sit
 illan facere possit et t̄m̄ d̄ bales quaz r
 dez atatiōes ep̄i sine inq̄sitorē et
 inq̄sitorē sine ep̄o facere p̄tist.

de here. de. i. g. i. regularē enī est q̄ cōuen
 iat sup crē capi p̄sonaliter & in car
 cerati: & p̄sertim q̄n delictum est maximū si
 cut heresit de qua materia uide late per bar.
 in. l. si. ff. ad leg. iul. pecu. q̄ in. l. i. ff. de cu
 sto. reoz. & in hac captura seruatur de more
 ista p̄actio: q̄ in formatione p̄ habitū per
 iudicē de maleficio & malefatore: sine alia
 ciatione uerbali p̄cedente: mittunt ad capi
 endum reū si crimē sit enorme cuiusmōi est
 istud. q̄ hoc ne fuga occurrat cō sciū de cri
 mine ita dicit Salic. in. l. ii. C. de cri q̄ in
 trare. quod dicit p̄bati per illū rex. per ser
 im iudicē glo. & licet ista modestia in carce
 rando sic seruanda ut nemo sit de domo sua
 trahendus ad carcerem ut. l. nemo de de domo.
 ff. de reg. iur. & l. plerique. ff. de in ius uocam
 Hoc tñ p̄cedit in ciuili nō tamen in criminali iux
 ta glo. in dicta. l. nemo seruandum tamen est q̄
 mulieres nō ponantur in eodem carcere cum
 masculis: sed ad partem in alio carcere: quia
 periculosa est sexuum cōmistiō ut. ml. q̄n &
 aut. nouo iur. C. de custo. reo. & in autem
 ut nulli iudi. s. si uero. cal. ix. quod procedit
 ne dum in carcere deputato ad custodiām:
 sed etiam deputato ad penam iusta formā. c.
 pe. de here. & c. quomuis. de pen. li. vi. ita tenet
 glo. in dicto. c. quomuis. Et de forma que de
 bet teneri in hmō in carceribus hereticilibz
 & de custodiis ad hibendis & sub stitucis
 ab eis et de iuramento quod p̄ eos per standum
 est et qualiter diuersas clauēs debent carce
 rari adhibere et mō ministrandi necessaria car
 ceratis. uide tex. nota. in dicta. de. i. s. i. de
 here. Sed pone q̄ in castro siue territor
 io alicuius domini temporalis hereticus manet
 et citatus uerbali ter per inq̄sitores non v
 ult coram eis comparere. in dominiū castri
 tenetur eum in manibus inq̄sitorum ponere
 sicut ab eis requisitis. Ad hoc dicit p̄ sic. q̄ quo
 est tex. apertus. c. ut inq̄sitionibz. in prin
 de here. li. vi. Quid autem sit in aliis crimin
 ibz. uide bal. in usi feuti de p̄tete & si uid
 ex ubi dicit q̄ si est suus sub dicit nō tenetur
 eum tradere: secus autem si alienus est sub
 dicit in quo tamen examinando nō insisto q̄
 nō est p̄sentis secularis. Sed cuius expem
 ent remittendus. Bal. ubi supra tenet quid ali
 quis priuatus pro suo interesse hoc peti: fiet
 ex pensis p̄tenti. ut. l. cum sepe. c. de ero
 mili. mo. li. x. Si autem in dex ex officio hoc
 petat: tunc expem. publicis illius terre ad quā
 fit remissio. or. l. mulier in opus. ff. de cap
 et post. hūi. reuer. Ego tamen putare q̄ in
 crimine heresi si officium sufficeret ex redd
 itibus illius essent friende Sed iuxta p̄ d̄ d̄

inductio. si penit. si. si qui aut. e. ti. Discretio itaq; iudicā
tis in his dubiis modératione adhibebit. attendit pre
dictis et alias coniecturas quā hnt & consuetudine et
penitentia et dolore huius conuersi. In casu si ipso
iure reuoluit recuperat primū statū. uidelicet si mulier
aliqua catholica inuit in heresim propter qd p̄u
priuilegia: que catholice mulier hnt in dote si illa
postea conuertatur. recuperat ipso iure omnia p̄uilegia
priuilegia que amiserat. ut i. aut. d. p̄uileg. dot. q.
qz om̄ i. fi. coll. viij.

In summo primo quæro: An si hntia errore
p̄sistunt. et uolunt publice disputare cō
firmantes errores suos si cū eis disputandus. Et idē
quæro circa quosq; alios infideles. Et dicendus ē q; in
disputatione fidei duo sunt consideranda. unū qd
ex p̄te disputantis. aliud autē ex p̄te audientū. Ex
p̄te quidē disputantis ē consideranda intentio. Si
enī disputat tanq; de fide dubitans. et ueritate fidei
pro certo nō supponens. et arguuntur expr̄ssi iten
dens. procul dubio peccat tanq; dubius infide. et i
fidelis. et pro hoc iduo glo. xxvi. di. nos ad fidez.
Et i. ij. c. d. sū. tri. Si autē quis disputet de fide
ad confutandos errores. ut etiā ad uicacius ut faciūt
theologi. illud ē laudabile. ex p̄te uō audientū
tūz consideranda est. utiā illi qui disputatiōnem
audiunt sint instructi et firmi i fide aut simplici

in fide. aut simplices & in fide titubantes:
nam coram sapientibus in fide firmis nul
lum periculū est disputare de fide. Sed cir
ca simplices est distinguendū. quia aut su
mus sollicitati & inuitati ab infidelibus:
puta iudeis: hereticis: siue paganis nitenti
bus corrumpere fidem nostrā. Aut nō su
mus sic sollicitati. Primo casu necessarium
est publice disputare de fide: dūmodo re
periant ad hoc sufficientes & idonei qui
errores possint cōfutare. pro quo facit gl.
in dicta. l. iij. & c. cum quibus. xxiii. q. iij
& crederem ego q; ubi infideles & heretici
nō uellent ad fidei disputatiōnem uenire ze
lo redeundi ad fidem ueritate cōperta: sed
potius ad quandā inanē ostentationem:
cautum esset eos prudenter eludere. uerba
q; ad aliā materiā cōuertere. dūmodo sim
plices qui adstant non sentirent. & hoc ne
secreta fidei nostre indignis pandamus. &
contra doctrinam xp̄i margaritas semine
mus ante porcos. nam nihil omīno eis re
spondere: auditorū causa uile nō uidetur.
ne forte simplices existiment nos respōsio
nis penuria declinare certamen. & fides eo
rum ledatur ex hoc. pro quo tex. cum gl.
xl. di. in mandatis. & eadē. di. s. i. in glo.
Quando autem liceat secreta fidei occulta
re. uide glo. not. xxvii. q. ii. inuenta. Vnde
Gregorius in pastoralī. sicut incauta locu
tio in errorem pertrahit: ita indiscretū silē
tium eos qui erudiri poterant in errorem
derelinquit. ubi tamen ista necessitas cessa
ret periculosum est disputare de fide corā
simplicibus. quia eorū fides ex hoc est fir
mior q; nihil diuersum audierūt ab eo qd
credunt. ut determinat sanctus Tho. secū
da secūde. q. x. arti. vii. hanc autē disputati
onem nō permittitur laicis facere. ymo ex
cōicandi sunt si publice de fide disputaue
rint. ut probat tex. in. c. quicūq; s. in hibe
mus. de here. li. vi. Discretio autē maxima
adhibenda est in hmōi disputatiōne: ut in
hiis que sunt fidei principaliter quis inica
tur auctoritatibus noui & ueteris testamē
ti. quia ille sunt diuinitus reuelate: & theo
logie principia & fidei nostre: non huma
na sed diuina reuelatiōe que cōstat nobis
per sacras scripturas fuerunt nobis tradita
Istis tñ presuppositis cum gratia nō tollat
naturā sed pficiat: oportet q; naturalis ra
tio subseruiat fidei. sicut & naturalis incli
natio uoluntatis subseruit caritati. Vnde
ap̄lus dicit. i. Corin. x. In captiuitatē redi
gentes oēm intellectū in obsequium xp̄i.
& per hunc modū auctoritatibus phōrū:

interdum sacra doctrina utitur: ubi p̄ rati
onem naturalē ueritatē cognoscere potue
runt. sicut Paulus actuū. xvii. inducit uer
bum arati. dicens: Sicut quidā poeta; ue
storū dixerunt. genus dei sumus. & idem
fecit secunda ad Titum. i. c. in fi. ubi indu
xit illud Epimēidis poete. Cretenfes semp
mendaces male bestie uentris pigri. & in
prima eplā ad Corin. illud Terencii. Sepe
bonos mores corrūpunt colloquia praua
de quo uide bonā glo. xxxvii. di. c. turbat
sed tñ sacra doctrina hiis utit̄ quasi extra
neis argumentis & pbabilibus. auctori
tibus uero sacre scripture predictis: tāquā
ex necessitate argumētado cōcludentibus
& si quis aduersarius nihil crederet eorum
que diuinitus inspirant: & per sacram scri
pturam habentur: non remaneret cū eo iā
ulterius uia ad probandū articulos fidei
per rationē. sicut & in aliis scientiis: cōtra
negantes principia non est argumētan
dum. licet sit in hoc differentia: quia alie
scientie phice: licet nō possint probare sua
principia. & ideo contra ea negantē nō di
sputent: sed relinquūt superiori scientie. su
prema uero inter eas scilicet methaphisica
disputat cōtra negantē sua principia si ad
uersarius aliquid cōcedat. Si autem nihil
concedit: nō potest cum eo disputare. Pōt
tamē soluere rationes ipsius. Sacra tamen
scriptura cum nō habeat doctrinā superi
orem: disputat contra negantē sua princi
pia. argumentando quidē si aduersarius a
liquid concedat eorū que per diuinā reue
lationem traditā in sacris scripturis habē
tur. Si uero aduersarius de p̄dictis nil cre
dat: nō manet āplius uia ad probandū ar
ticulos fidei per rationē. poterunt tñ soluī
rationes que in contrariū inducunt cōtra
fidem. cum enī fides infallibili ueritati in
nita tur. impossibile autē sit q; uero demō
stretur contrariū: quoniā uero omnia con
sonant ut Phūs dicit. i. ethi. concludit̄ ma
nifeste q; probationes que cōtra fidē indu
cuntur nō sunt demonstrationes sed solu
bilia argumenta. ita dicit sanctus Tho. p̄
ma parte. q. i. arti. viii. hoc etiam cōfirmat̄
nam si fides nostra ratiōe humana posset
ostendi preter hoc q; derogaretur dignita
ti sue: tolleretur & meritū fidei. nam fides
nō habet meritū cui humana ratio p̄bet
experimentū. & secundū predicta debet in
telligi illud quod ap̄lus Petrus ait. Parati
reddere rationē omni poscenti uos de ea:
que in uobis est fide & spe. i. Pe. iii. Ex qui
bus patet q; perniciose cōuincuntur errare

quidā q̄ sciolos se esse iactāt fidē nr̄am hu-
manis rōibus nitētes fūdare. q̄ tñ diuina ue-
ritate & reuelatōe cōsistit. derogāt enī dig-
nitati eiūsdē ut pdiximus: & iducūt ifide-
les i derisionē fidei. credūt. n. q̄ hmōi rōi-
bus inītamur & ppter eas credamus. Ex
hoc etiā patet sūme rēphēdēdos eos q̄ qd̄
ratiōe attingere nō possūt admittere i fide
catholica nolūt. cū enī illa excedāt oēm ra-
tionis hūane sublimitatē: satis temerariū ē
ea uelle rōe iuestigare. nā ut phūs dicit. ii.
mecha. Intellcūs nr̄ sic se hēt ad p̄ma entia
q̄ sunt māifestissia i natura: sicut oculus uel
ptiliois ad solē. & Iob. xi. Forsitā uestigia
dei cōphēdes & oīpotētē usq̄ ad p̄fectū
repies. q̄si dicat nō. & xxxvi. ecce deus ma-
gnus uincēs scīam nr̄am. & i. Cori. xiii. ex
pte enī cognoscimus. eo maxie qm̄ ex de-
fectu itellcūs nr̄ etiā de rebus sensibilibus
q̄ nr̄e cognitōi subiacēt p̄ma ignoramus
q̄to magis ea q̄ itellcū nr̄m itinitū exce-
dūt cōprehēdere nō ualebimus. vñ in hiis
cōsulcū ē hūiliari deo. nec de se qcquā p̄su-
mēt. hūilitas. n. ad sapiām dispōit. ut dī p̄
uer. xi. ubi hūilitas: ibi & sapiā. ualde etiā
admirādū ē de istis hereticis q̄ sup̄stitionē
iudaicā sequūt q̄ cū in lege mosaica mltā
credēda p̄ponāt q̄ rōe hūana cōphēdi ne-
qunt. ill' toto corde iherēt & fidē nr̄am ab-
horrēt. p̄pterea q̄ credēda aliq̄ pdicat q̄ p̄
dei potētā possibilis sunt. sicut & illa q̄ in
lege ueteri cōtinent. ostēdit' etiā ueritas fi-
dei nr̄e ex miraculis i ea scīs & q̄ adhuc die
tū uidemus. sicut & ego uidi miracū de sa-
crāmto altaris qd̄ ad oēs ifideles uincēdū
sufficeret. cū. n. miracū solū fiāt uirtute di-
uina. iuxta illud. ps. q̄ facis mirabilia solus
& deus nō pōt esse testis falsitatis. reliquitur
q̄ miracū q̄ sunt scā ad cōfirmationē fidei
nr̄e arguūt ip̄ius ifallibilē ueritatē. Itē ex a-
lio cōfirmat' qd̄ ē mirabilissimū ut iqt Au-
gu. q̄ iter p̄secutorū potētissimorū tirānidē
q̄ fidē xp̄i ip̄edire: ymo extingere sunt co-
nati. innumerabil' turba nedū simpliciū sed
sapiētissimorū ad fidē xp̄i p̄ vniuersas pu-
cias cōuolauit. in q̄ oēm hūanū itellcū ex-
cedētā pdicant. uoluptates carnis cohibē-
tur. & oīa q̄ in mūdo sūt cōtēpni docēt q̄
bus aīos mortaliū assentire maxīm ē mira-
culorū & excellētissimū diuīe ispiratōis o-
pus. ut cōtēptis uisibilibus sola uisibilia cu-
pian'. adeo ut cōtēpta etiā corpali uita p̄
crudelissima tormētōrū genera: mlti p̄ xp̄i
fide uita finierit: qd̄ nō alī q̄ diuīa ispirati-
one fieri exploratū existit. Si autē dicat q̄
sine miraculis fides xp̄i fuerit recepta hoc

oibus signis esset mirabilis: si ad credēdū
tā ardua: ad opandū tā difficilia: & ad spe-
randū tā alta. mūdus absq̄ mirabilibus sig-
nis motus fuisset. & p̄serti a simpliciū &
ignobilibus hōibus q̄les apli fuerūt q̄ xp̄i
eccliam plātauerūt. & si arguat' i cōtrariū de
lege machometi q̄ falsa ē: & tñ a mltis ē re-
cepta. dicendū q̄ nō ē silē qm̄ xp̄i fides ha-
bet oēs difficultates de q̄bus pdiximus &
cū eis a p̄ncipio sumpsit exordiū: atq̄ cū
martiriū acerbitate tanq̄ granū frumētū qd̄
in terra mortuū ē mltū fructū attulit. Lex
autē machometi p̄cessit uia cōtraria. nā p̄
milit uoluptatē carnales eius sectatoribus
ad quorū desiderū carnalis cōcupiscētia in-
stigit. p̄cepta etiā tradidit p̄ditū p̄missis
cōformia uoluptati carnali: habēas relaxāf
i q̄bus p̄mptū ē etiā carnalibus hōibus o-
bediri. documta insup ueritatis nō attulit
nisi q̄ de facili a quolibet mediocriter sapi-
ētē naturali igenio cognosci possūt. qn̄ po-
tius uera q̄ docuit: mltis fabulis & falsissi-
mis doctrinis imiscuit. signa etiā nō adhi-
buit sup̄naturalr scā. q̄bus solis diuīe inspi-
ratōi testioniū cōueniēs adhiberēt dū opa-
tio uisiblis q̄ nō pōt esse nisi diuīa: ostēdit
doctōrē ueritatis uisibilib' inspiratū. sed di-
xit se i armorū potētā missū. q̄ signa & la-
tronibus & tirānis nō desūt. ei etiā a p̄nci-
pio nō crediderūt aliq̄ sapiētes i rebus di-
uinis & hūanis exercitati: sed hoīes bestia-
les i desertis morātes oīs doctrine diuīe &
hūane p̄rsus ignari. p̄ quorū mltitudinē a-
lios armorū uolētā i suā legē coegit. Nulla
etiā diuīa oracula p̄cedētū p̄phetarū ei te-
stimōiū phibēt: qn̄ potius q̄si oīa ueteris
& noui testamti documta: fabulosa narra-
tiōe deprauat. ut patet legē eius ispicienti.
vñ astuto cōsilio libros ueteris & noui te-
stamēti suis seq̄cibus nō reliqt legēdos: ne
p̄ eos falsitatis arguerēt. Adhuc etiā p̄ ul-
teriori p̄dictorū cōfirmatiōe nō pigebit in
mediū afferre qd̄ Lactā. i. v. sui opis libro
deducit sic inq̄s. Quis ē tā excors tāq̄ ce-
cus q̄ nō uideat i martiribus fuisse sapiām
licet eorū p̄secutores malicia & furore exce-
cati stultos esse arbitrat'. q̄ cū hērent i sua
ptātē supplicia uitare. cruciari tñ & mori
maluerūt. sed possēt ipsi ex eo uidere nō ef-
se stultitiā i q̄ tāta hoīm milia p̄ orbē totū
vna & pari mēte cōsentiūt. si. n. scēse sexus i
firmitate labunt' uiri certe sapiūt. si pueri
si adolescētēs iprouidi sunt p̄ etatē: maturi
certe ac senes hēnt stabile iudiciū. si vna ci-
uitas desipit: certe utiq̄ innumerabiles stul-
te esse nō possunt. si vna puīcia vna natio

prudētia caret. ceteras oēs h̄re itelligentiā re-
cte necesse ē. cū uero ab ortu sol' usq̄ ad occa-
sū lex diuīa suscepta sit: & oīs sexus: oīs etas
& gēs & regio & natio vn̄ ac pibus aīs deo
seruiāt eadē sit ubiq̄ paciā idē cōtēptus mor-
tis. itelligere debuerāt aliqd i ea re esse rōis:
qd̄ nō sine cā usq̄ ad mortē defendat: aliqd
fūdāmētū & soliditatis qd̄ eā religionē nō tā
tū iūriis: uexatiōe: nō soluat sed augeat sem-
p̄ & faciat firmiorē. debuerāt p̄pterea existiare
cū uideāt dilacerari hoīes uariis tormentorū
generibus. & iter fatigatos carnifices inuictā
tenere paciām: cōsensū tā multorū & p̄seuerā-
tiā morientū nō uanā esse neq̄ ipsā paciām
sine deo tātos cruciatus posse sup̄are. latro-
nes. n. robusti corporis uiri eiūsmōi laceratōes
ferre nō qunt. exclamāt & gemitus edūt vi-
cunt'. n. dolor: q̄ deest eis ispirata paciā. nr̄i
autē ut de uiril' taceā pueri & mliercule tortu-
ras suas tacite uicūt: & exp̄mere illis gemitū
nec ignis pōt. Ecce sexus infirmus & fragilis
etas. dilacerari se toto corpe utiq̄ patit'. non
necessitate: q̄ licet uitare si uelit. sed uolūta-
te: q̄ cōfidūt in deo. hec ille. Iure igit' cōclu-
dere possumus uerba maximi ep̄i in quodā
sermone i mediū p̄ferētes. Nouerimus inqt
q̄ nō sine magno discricie de religiois uerita-
te disputamus: q̄ tantorū sanguie cōfirmatā
uidemus. magni piculi res ē si post p̄pheta-
rū oraclā post ap̄lorū testimōia. post martirū
vulnera: ueterē fidē q̄si nouellā discutere p̄su-
mas. & post tā manifestos duces i errore per-
maneas. & post morientū sudores ociofā dis-
putatione contendas.

Icēsimoscdo q̄ro: An de heresi possit
q̄s accusari post mortē. & dicendū q̄ sic. ut
xxiii. q. iii. c. fi. & i. c. filii. de her. li. vi. de quo
ē bona gl. xxiii. q. ii. i. sū. hoc tñ limitat gl.
xxiii. q. iii. c. ipsa pietas. nisi illi dū uiuerent
essent bōe fame. p. c. i. p̄mis. ii. q. i. sed itellige
eā in cāu i quo loqr'. i. qn̄ ille q̄ accusat esset
hereticus ul' als iabilis. & sic etiā loqr' tex. in
d. c. i. p̄mis. als autē crederē q̄ hmōi accusatio
etiā cōtra nō ifamatū esset post mortē admit-
tēda. & hoc iudicio meo p̄bat satis apte tex.
in. d. c. filii. cōuincit' autē i hoc casu mortuus
de crīe. si postq̄ erat accusatus seipsū occidit.
nā tūc cōscia crīs se uidet' occidisse. p̄ quo ē
gl. no. i. l. fi. C. de iur. fil. li. x. & ibi tenet bar.
Istud tñ limita nisi heres uellet inocētā pur-
gare defūcti. ul' id qd̄ p̄ inocētā reputat': ut
ē q̄libet iusta defensio utputa p̄scriptio. ul' q̄
fecit ad suā defensionē & filia. nā q̄ hēt iustā
defensionē inocēti par ē. nā eius factū pōt de-
fendi. quis oīno excusari nō possit. ff. ad le.
iul. repe. l. lege iulia. s. si. ita tenet bal. i. l. ii. C.

qui testa. fa. po. sed in crīe heresis difficilie i
nocētā possit p̄bari: cū in aīo cōsistat heresis
nisi esset cāus ubi ex aliquo particulari scō uel
dcō illa cōcluderet. & adhuc eo casu si illi in
uita de hoc crīe fuissent ifamati ul' suspecti.
p̄dicta excusatio nō admitteret. ut i. c. filii. d.
her. li. vi. qd̄ tñ itellige iuxta ea q̄ inferius di-
cā in eodē mēbro: p̄scriptio etiā i hoc crīe ui-
uente heretico nō p̄cedit. sed eo mortuo ad-
mittit' sola q̄dragenaria ad tuendū heredes
suos quo ab bōa q̄ habuerūt ab hereticis. dū
mō illi dū uiuerēt catholici putarent'. als se-
cus. totū hoc p̄bat tex. no. in. c. ii. de p̄scrip-
li. vi. p̄ quem tex. declarat'. l. apostatarū. C. de
aposta. Formā autē p̄nūciādi hoc casu & fili-
bus cōtra mortuū uide p̄ gl. no. in. s. p̄ cōtra-
riū. in. l. de heredi. q̄ ab ite. defe. Cōsidera tñ
q̄ ista accusatio admittit' ad finem occupan-
di bona illius quem i uita cōstat hereticū fu-
isse. nō autē ut aliq̄ pena alia puniat'. ut uolu-
it glo. in. d. sum. & ne mirādū de hoc: cū etiā
si cōtra uiuentem esset accusatio instituta. si
tñ anteq̄ pena sibi iferret' mortuus extitisset
nō esset in eius corpus aliq̄ iusticie executio
post mortem fienda. p̄ tex. no. i. l. defuncto.
ff. de publi. iudi. ex quo manifeste uicunt'
errare assessores seu iudices maleficioz q̄ in
defūctos faciūt executōem pene capitalis. &
hoc tenet Ang. i. d. l. defūcto. & faciūt ad idē
no. p̄ Cy. i. l. ii. C. q̄ testa. fa. po. caueat' iḡ ab
hoc: als tempore iudicatus ueniri possent:
tanq̄ iferentes iūriā cadaueri. i. l. i. s. quoties
ff. de iur. dicit tñ Io. de Imo. in. d. l. defūcto
q̄ qn̄q̄ de facto seruat' cōtrariū. p̄serti i gra-
uibus delictis. & ubi esset talis cōsuetudo to-
lerāda esset in odiū & detestatiōem eorū. & p̄-
pter facti memoriā. ar. eius quod habet'. xv.
q. i. c. mulier. ubi etiā aīal irrationale puni-
t' p̄pter facti mēoriā. & ar. eius quod habet' in
c. cū ad monasteriū. de stat. regu. ubi mona-
chus q̄ in morte nō resignauit pecuniā quā
tenebat tanq̄ p̄priā sine cōsensu abbatis: iu-
bet' sepeliri extra cimiteriū cū pecunia i ster-
q̄lino: in signū perditōis. Pena tñ excōis a
strigi pōt hereticus post mortē. xxiii. q. iii.
fane. & per glo. ea. cā. & q. in sum. & idem te-
net gl. i. c. si q̄s ep̄s. eo. ti. & tal' excōicatio nō
iō fer' ut ille aplius liget'. q̄ iā ille eternalr
est dāpnatus. sed in crīs detestatiōem: ut cete-
ri hoc iudiciū terribile ecclie audientes: filia
cōmittere cōtremiscāt. secundū Arch. i. d. sū.
hodie tñ nō esset necesse i eos ferri snīam. cū
a iure sint excōicati. de here. excōicamus. lo.
i. nō tñ tollit' p̄pterea qn̄ possent etiam ab
hoīe excōicari. iuxta no. per gl. & docto. i. c.
ita quorundā. de iudei. Infer' etiā ipsi alia
c. ii.

pena post mortē. qm̄ eorū corpa nō dēt hēc
ecclesiasticā sepulturā. ymo q̄cūq; eos p̄sūpse
rit ecclesiasticē tradere sepulture: ipso scō sniam
excōis incurrāt usq; ad satisfactionē cōdignā.
a q̄ absolui nō dēt nisi p̄priis māibus pub
lice extumulēt: & p̄iciāt hm̄oi corpa dāpna
torū. & ultra hoc locus ille p̄petua debet care
re sepultura. ut i. c. q̄cūq; in p̄n. de her. li. vi.
& pōdera illū tex. q̄ requit q̄ suis māibus ex
tumulēt. & sic nō satis esset si p̄ aliū facerent
ut dicit ibi glo. requit etiā tex. q̄ extumulēt
publice. Considera tñ q̄ ista accusatio post
mortē hēt locū tñ in hereticis. nō autē i credē
tibus fautoribus & receptoribus eorū q̄ nō
sunt heretici. q̄a morte eorū hm̄oi crīa extig
uūtur. ut p̄bat tex. i. c. accusatus. s. porro. e.
ti. li. vi. & huius rō est. q̄a istorū bona nō sūt
ipso iure cōfiscata. ut i eodē. c. s. si uero. & hāc
cōclusionē tenēt Arch. lo. mo. & lo. an. in. d.
s. si uero. quo ad carētiā tñ sepulture eo iure
quo heretici cēsent. ut i. d. c. q̄cūq; i p̄n.
Sed iuxta p̄dicta q̄ro eo cāu quo p̄cedit cō
tra mortuū. an si aliq; uoluerit eū defendere
admittat. glo. tāgit q̄dem. xxiii. q. ii. c. dāp
natōis. & tenet q̄ sic. ff. de p̄cu. seruū quoq;
s. publice. & maxie cū in cā crīali p̄ iūcto q̄
possit appellare. ff. de appl. nō tñ. sed oppo
nit glo. q̄o admittet cū nō possit cauere de
rato. ad q̄d respondet q̄ satis v̄ hēc ratū. ex
quo nō oppōit obiitē cōtrarie uolūtatis. de
cōse. di. iiii. q̄ris. sed ego limitare hoc eo casu
quo illi i uita nō erāt diffamati de heresi uel
suspecti. nā tūc nō essent aliq; etiā filii ul' her
des ad eorū defensionē admittēdi. pro quo iu
dicio meo ē tex. aptus i. d. c. filii. Sed illo cāu
aduertēdū ē q̄ etiā si nō admittat defensores
ad excusandū delictū. ul' ad opponēdū se cō
tra p̄batiōes & cōtrariū p̄bandū. admittēdi
tñ sūt ad p̄bandū corruptionē ul' falsitatē illi
us p̄batiōis. ita q̄ cōcludāt illā nō esse l̄imā
p̄batiōnē. q̄a solūmō a iure excludit ad p̄
bādū cōtrariū directū eius q̄d p̄batū fuerat
secus aut p̄ hūc modū indirectū. sic determinat
Io. an. i. noul. i. d. c. filii. quē seq̄t ibi Domi.
& p̄ hoc hēs nō. itellēm ad oīa iura q̄ uolunt
stare alicui p̄batiōi & nō admittūt contrariā
p̄batiōnē. dēt. n. itelligi mō p̄dicto. facit in
fili q̄d no. gl. & bar. i. l. iuris gētū. s. q̄d fere.
ff. de pact. Limitare etiā & scdo illū tex. ut in
telligat tñ i filiis ul' heredibus mortui here
tici: q̄ sūt admittēdi illo casu. secus autē i aliis
extraneis arguēdo ex illo tex. p̄ locū a sp̄ali.
sicut & mltā alia sp̄alia p̄pter detestationē t̄
ti crīs repiunt statuta. ad q̄d etiā seruit ratō
gl. ibi posite q̄ dicit q̄ aliorū nō interest se op
ponere huic defensiōi. & defensio q̄ admitti

tur ex fauore publico p̄ quēcūq; p̄stita. ut in
d. s. publice. excludit p̄pter eūdē fauorē pub
licū. cuius maxie interest tā nefandū crimē in
dilate puniri. & in ē q̄ etiā si i aliis tribus ne
dū cōdēpnato: sed etiā tertio p̄mittat i fauo
rē cōdēpnati appellare. ut. l. nō tñ. ff. de app.
i hoc tñ crīe etiā ipsi cōdēpnato appellatiōis
remediū iterdicit ut late supius diximus. &
hoc p̄pter crīs enormitatē. Sed q̄ro cui pe
ne subicitur iste q̄ mortuū accusauit si suacū
bat i accusatōe. glo. i. d. c. sane. dicit q̄ ei cui
supponeret accusatus si uiueret & nō ei cui
mō supponit. nec mix; cū grauius sit peccat
i mortuū q̄ i uiuū. ut. C. de sepul. uio. l. q̄ sepl
cra. sed ego dubito an illud sit uey. cū accusa
tor succubēs puniat similitudine supplicii. C.
de accu. l. si. ymo ab hac pena i mltis casibus
excusat. de q̄bus p̄ gl. no. i. l. athletas. s. calū
pniator. ff. de hii. qui no. infa.

Icēsimotertio q̄ro de pena filiis herēti
corū: ifligēda. Ad q̄d ē dicēdū q̄ puni
unt in successiōe p̄na. nā in bonis p̄nis mī
me succedūt. ymo illa fisco applicant. si enī
i crīe lese maiestatis hoc ē institutū. a fortiori
in crīe heresis locū sibi debet uēdicare. cū lō
ge magis sit eternā q̄ t̄palē ledere maiestatē.
sic dicit tex. de here. c. uergētis. Puniant etiā
alia pena. q̄a filii hereticorū & receptorū &
fautorū usq; ad scdam generatōem ad nullm̄
ecclesiasticū beneficiū seu officiū publicum ad
mitti dēt. & si secus actū fuerit est illud irri
tum & iane. ut. c. q̄cūq; s. heretici. e. ti. li. vi.
q̄d itellige de secundo gradu descēdētium p̄
lineā masculinā. In descēdētibus autē p̄ lineā
femininā ad p̄mum gradum dumtaxat extē
dit. ut i. c. statutum. lo. ii. eo. ti. & li. Itē illud
itellige de illis quorū p̄genitores iuxta p̄di
ctā distinctionē fuerunt heretici ul' decesserūt
heretici. nō autē illoꝝ quos emēdatos esse cō
stiterit: & reīcorpatos ecclie vnitati. & p̄ cul
pa hm̄oi ad mādatum ecclie p̄niam recepisse
quā ipsi ul' iā p̄fecerunt ul' humilr p̄sequun
tur. uel sunt parati ad recipiēdum eādē. ut in
d. c. statutum. s. si. Sed iuxta p̄dicta dubi
tat: nunq; filius heretici ipso scō perdat be
neficiū ecclesiasticum q̄d hēt. glo. i. c. satis p̄
uerlum. lvi. di. cōcludit q̄ nō. & sic trāsit Pa
nor. i. d. c. uergētis. remittēs ad glo. in. d. c. q̄
cūq; sed aduerte q̄a gl. i. d. c. satis p̄uerlum
nō loquit in crīe heresis: sed i crīe lese maie
statis. & glo. i. d. c. quicūq; ad quā remittit
nil dicit de hac materia. Io. an. i. nouel. & Do
mi. in. c. ut cōmissi. s. puandi. eo. ti. & li. tenēt
q̄ tales ipso iure sint priuati bñficiis. nec est
fiēda distinctio: fuerit talia bñficia collata si
liis ul' nepotibus ante delictū p̄ntū ul' post.

sed simplr ē dicēdū q̄d p̄diximus. p̄ quo fa
cit tex. i. d. s. puandi. qui simplr loq̄t. & tex. i
c. felicitis. s. q̄ si qs. de pen. li. vi. Nec obstat si
dicat q̄ ille. s. loq̄tur i alio cāu. q̄a scdm eos
illud ē lōge minus delictū q̄ istud. ad q̄d eti
am facit. d. c. statutū. sed salua meliori delibe
ratōe ego credere esse fiēdā illā distinctionē.
q̄a aut bñficia fuerūt collata añ delictū parē
tū & filii nō sunt illis ipso iure p̄uati. aut fue
rūt postea collata & sūt p̄uati. & p̄ hac disti
ctione facit tex. i. d. c. q̄cūq; s. heretici. iūcto
d. c. statutū. ubi iabilitant ad bñficia obtinē
da filii hereticorū. zc. & sic iura p̄dicta loquū
tur tñ de obtinēdis post heresim p̄ntū. non
tñ ante. nec ob. tex. i. d. c. felicitis. s. q̄ si qs. q̄a
loquit in alio crīe q̄ heresis. nec ē fiēda extē
sio cū sit ius penale. p̄ iura uulgaria. & si illd
esset uey: oēs pene cōtēte i. d. c. felicitis. hēnt lo
cū cōtra hereticos. p̄ fundamētū istorū de quo
supra. q̄d ē absurdū. p̄serti q̄a interdū p̄ mi
nori delictō iponūt maiores pene. & sic ratō
argumētatiōis eorū nō p̄cedit. p̄ quo ē tex. i
c. admonere. xxxiii. q. ii. ubi maior pena ipo
nit occidēti uxore q̄ occidēti matrē. cū tñ cō
ster lōge grauius delictū esse matrē occidere
q̄ uxore. Restat respōdere ad. d. c. ut cōmissi
s. puandi. q̄ satis v̄ urgere. & dicas q̄ ille tex.
ē intelligēdus scdm iura p̄dicta. nō. n. iducit
nouū ius quo ad hāc p̄uatiōnē. nā ille text.
p̄ncipalr emanauit ad declarādū: i q̄bus inq̄
sitores sine diocesano possent p̄cedere. Vñ
q̄d de p̄uatiōe bñficioꝝ dicit enūciatiue nar
rat. & p̄ cōsequēl dispōm nō facit. iuxta tex.
i. c. si papa. de priuili. li. vi. & ubi uelles q̄ dis
positiōem iduceres: debet itelligi de bñficiis:
postq̄ p̄ces heresim icurrerūt: filiis collatis
p̄ ea q̄ supius diximus: ut iura iuribus cōcor
dent. Vterius q̄ro: an pena q̄ iponit fili
is hereticorū extēdat etiā ad bastardos. glo.
in. d. c. statutū. tāgit hāc. q. & arguit p̄ & cō
tra. & finalr tenet q̄ extēdat ad eos. ne plus
hēat luxuria q̄ castitas. & idē tenet ibi archi.
& sequit Io. an. i. noul. q̄ dicit se sic cōsuluisse
cū q̄busdā doctoribus. cū illegittimus sit de
sanguine respectu generis: & i ipso etiā timea
tur crimē paternū. C. ad le. iul. ma. l. q̄squis.
Itē si puniunt filii l̄imi a fortiori bastardi:
qui sunt odibiles legi. ar. de p̄ben. eū qui. li.
vi. cū suis cōcor. Itē q̄a iura generalr loquūt
bene facit ad hoc. ff. de in ius. uocā. l. si. uerū
tñ scdū doct̄inā Cy. i. d. l. q̄squis. illud ef
fet itelligēdū de bastardo qui patrē certum
posset noiare. secus autē esset i vulgo q̄sitis na
tis ex icerto coitu: qui certū patrē demōstra
re neq̄unt. q̄a tunc cessat i eis ratio cū nō cō
ster illū esse patrē eorū. & idē sequit Io. an. in

d. c. statutū. Subdit tñ ibi domi. q̄ ubi cōis
usus alicuius ciuitatis ul' loci reputaret illos
de domo secundū q̄ dicit seruari Florētie &
Perusii: ubi deferūt arma illius agnatiōis de
q̄ esse putant. tūc ad eos hm̄oi pene extēde
rent. & dicit fuisse hoc de mente bar. in. l. p̄
nūciatio. ff. de uer. signi. & i. l. filii. ff. de hii.
q̄ sunt sui ul' alie. iur. Cōfirmo etiā amplius
hāc p̄tem. nā in cāu odii rōnabilis: simplex
appellatio filii cōphendit etiā naturalē. ut i
l. libertinū. cōiūcta rubri. c. de iterdicit. ma.
inter. pu. & tu. hoc autē odiū rōnabile ē nā cū
in crīe lese maiestatis filii dicant digni p̄no
supplicio. ut i. d. l. q̄squis. s. filii uero. a fortio
ri in crīe heresis per. d. c. uergētis. ad idē fa
cit q̄d no. bar. in. l. ii. ff. de accu. & i. l. tutelas
ff. de capi. dimi. & i. l. si. C. de uer. sig. ubi te
net q̄ si ius siue dispō loquit p̄ uerba natu
ralia. utpote filii uel nepotes cōprehēduntur
etiā naturales & bastardi. q̄a scdū naturā
sic trahūt naturā a p̄ribus sicut l̄imi. sic est
autē in p̄posito: quoniā iura supius inducta
loquūt de filiis hereticorū per uerba natura
lia. s. filii & nepotes. zc. & p̄sumunt imitato
res delicti p̄ni sicut & naturales. ymo mltō
fortius cū ex talibus cōplexibus sepenūero
degeneres uiri & scelerati nasci cōsueuerunt
ut dicit tex. lvi. di. si gens angloy. Sed q̄
ro: an pene p̄dictē se extendāt etiā ad filios q̄
nati sunt anteq̄ eorū p̄res heresim icurrisset.
Calde. mouet hāc. q. in cōsiliis suis i ti. de he
re. cōsi. iiii. & arguit p̄ & cōtra. finalr tñ con
cludit q̄ nō se extendāt ad eos per. l. emanci
patū. ff. de sena. cū materia sua. Item facit q̄a
filius ante natus ex supueniente dignitate i
persona p̄ris nō cōsequit p̄uilegiū ul' hono
rem. ut. l. senator. C. de digni. l. xii. & l. filii
s. senatores. ff. ad muni. & per cōsequēs si nō
honorem ergo nec penā uel onus. ut. l. ex q̄
persona. ff. de reg. iur. ad idē. l. i. s. fin. ff. de
bo. po. cō. ta. & l. si necesse s̄ si deportatus. ff. l.
bo. libert. per q̄ iura filii iam nati p̄pter sup
uenientem casum i personā p̄ris: nō repellun
tur a successiōe & p̄ hoc etiā inducit. l. diuo
marco. C. de q̄st. & dicit esse casum exp̄sum
in. l. ii. C. de libert. & eo. libe. Ad cuius cōfir
matiōem pōt iduci quod in fili not. Cy. i. d.
l. quisq; circa filios illius qui cōmissi crimē
lese maiestatis. sed i cōtrariū facit quod not.
ibi Sali. qui tenet illā penā etiā hēc locum i
antea natis. cum nō minus i eis hereditariū
crīs exempla sint metuenda. & quia iura ge
neralr loquunt. nec ob. iura i cōtrarium in
ducta secundum eum. p̄pter grauitatem. n.
criminis lese maiestatis cōtrarium: i eo statu
itur. & per eadē rōnes idē ego dicerem

In crīe herēsis: cū sit lōge maius. ut i. d. c. uer
gētis. ad hoc etiā facit tex. aptus i. d. c. statu
tū. s. si. de here. ibi cū dicit. ul' tales etiā decel
fisse pbanē. ex quo inuit' sufficere q' patres
eorū i morte fuisset heretici. nec pōt dari cō
ueniēs solutō ad illū tex. ad idē facit. d. c. filii
eo. ti. qd loquit' de illis q' ostēderūt signa he
relis. cū decūberēt i lecto. ppter ifirmitatē de
qua decefferūt. & cōtraria tollunt' p ea q' dix
imus q' sit i hoc crīe spāle. ppter eius graui
tatē. Sed an inq'itores heretice prauitatis
poterūt facer' statuta utpote augēdo penā cō
tra hereticos uel als circa hoc crimē disponē
do. & dicēdū ē scdm Lapū. i. c. ii. s. statuto. de
cōsti. li. vi. q' nō. q' sūt delegati. ut. c. p hoc.
& c. ne aliq. de here. li. vi. ex quo inferit' q' eti
am delegatus ad vniuersitatē cāp: non pōt fa
cere statuta. q' a iure nō repit' sibi cōcessum.
Isti. n. sūt delegati ad vniuersitatē cāp. ut no.
glo. i. d. c. p hoc. & cōclusionē istā sequit' eti
am Domi. i. d. s. statuto.

Icemo q'ro q'ro An si aliqui heretici
sūt in vna ciuitate: possit tota ciuitas
exuri siue alias destrui. & glo. i. c. si audieris.
xxiii. q. v. arguit q' sic per illū tex. & uident'
ibi uelle Io. & Laur. q' qlibet possit hoc facer'
sed i cōtrariū inducit' ea. q. si nō licet. uerfi.
quādā. & uerfi. hiis igi'. & q. iiii. uerfi. non
ergo. & q. vlti. q. cūq. & qd no. xxxiii. q. ii. in
ter hec. i. pma gl. archi. i. c. p'fidētes. de heret.
li. vi. dicit q' ecclia cōcedit generalē auctē ex
terminādū hereticos. xxiii. q. v. si uos. & c. si
audieris. q' nō tm dirigunt' pncipibus. & fa
cit ea. cā. q. viii. legi. & de heret. excōicamus.
s. catholici. ubi etiā ad eos exterminādos: cō
cedit' cruce signatis idulgētia ultra marīa. tm
occisio & spoliatio taliū tutū ē q' fiat ex edi
cto pncipis ul' ecclie. c. cū scdm leges. eo. ti. li.
vi. ne ex cupiditate ul' ultione potius q' ex iu
sticia ul' obediētia pugnare uideant'. xxiii. q.
i. quid culpā. & q. ii. c. i. & q. iii. sex differē
tie. qd etiā tenuit Ray. i. sum. eo. ti. uerfi. Sed
nūqd. & Goff. i. sum. e. ti. s. sed nūqd catholi
ci. & Host. i. sum. eo. ti. s. q' l'iter euitent'. uerfi.
sed nūqd catholici. Idē sequit' Io. an. i. noui.
in. d. c. p'fidētes. & Domi. q' subiūgit oportere
re necessario pcedere iudicis declarationē su
p crīe herēsis ad hoc ut ista executio fieret. p
d. c. cū scdm leges. sed ista uident' mihi cum
supportatiōe nimis crude & idigeste dicta &
in tāta qōne: ubi de tāto piculo agit'. & p
fert' ubi inocētes p nocētibus puniunt' gra
uius & pfundius scribēdū & calamus magis
tēperādus fuisset. qua ppter ego dicerē q' eti
am si aliq. de ciuitate sint heretici. dūmō ciui
tas ipsa heresim nō icurrerit adeo q' delictū

istud vniuersitati ciuitatis ascribi possit. nō
p'pterea ciuitas possit exuri aut als destrui.
nullo enī iure hoc repit' cautū. ymo iura cla
māt in cōtrariū. s. q' peccata suos dēt tenere
autores. C. de peni. sanctimus. de hiis. q' si. a
ma. pte cap. q' si. uic. ad iura q' in cōtrariū indu
cunt' stat respōsio ad. g. si audieris. per qd gl.
p'fata se fundat. dici pōt multipl'r. Primo q'
illud erat pceptū legis ueteris & iudiciale ut
patet clare. nā hētur originalr Deutero. xiii.
& talia i lege noua cessauerūt. nisi de nouo fu
issent instituta. nec legi' noua institutio. Nam
Cipanus cui i' scribit' ille tex. in decretis non
habuit facultatē iura generalia cōdendi. cum
nō fuerit Ro. pon. eo maxie ubi de icēdo &
morte iserēdis disponit'. ut patet i illo tex. q'
pene ab ecclia nō iponunt'. ne cleri. uel mo.
sniām sanguis. & eo. ti. eos. li. vi. & de exce. p
la. ex lris. ul' alr dicas q' ille tex. nō loquit' de
hereticis sed de ydolatriis. & ista crīa sunt di
uerfa ut ex superioribus patet. Aliter etiā pōt
dici q' loquit' qn oēs de ciuitate isicerent' il
lo crīe. & si non oēs: illud tm tpe illo licite fie
bat. stāte pcepto dei q' dñs ē uite & mortis. p
quo bonus tex. i. d. c. si nō licet. & i. c. gaude
mus. de diuor. ubi de homicidio Sampson
fit mētio. Ad alia uero iura q' inducit Archi.
uidelicet. c. legi. respōdet' q' auctē dei illa scā
fuerunt q' interius auctē occidēdi inspirabat.
ut i. d. c. si nō licet. ad. c. si uos dicēdum est q'
loquit' qn auctē iudicis illa fiunt. ut patet in
fi. ciuidē tex. ubi dicit diligētissimi rectores.
zē. ad. c. excōicamus. s. catholici dicas q' itel
ligitur qn in casu licito bellum tra eos mo
ueretur. & accedēte auctoritate superioris qui
hāc cōcedere posset. als autem seqretur absur
dum. q' pro actu illicito & reprobato papa
cōcederet idulgēntias q' tm pro ope caritatis
sunt idulgēde. iuxta no. per doct. c. quod au
tē. de peni. & remis. p quo ē tex. e. ti. cum ex
eo. tenet sanctus Tho. iiii. sen. di. xx. Stabit
ergo i hoc cōclusio q' si ciuitas labatur i he
sim: tunc demū possit exuri & destrui. & nō
alr. Hāc sniam firmat bar. i. l. aut facta. s. non
nunq. ff. de peni. in crīe herēsis & in crīe lese
maiestatis & als ubicunq' filius punitur pro
pter delictum p'ris. & sic fuit factū de cartha
gine. q' ppter rebellionē passa est aratro. ut
ff. qui. mo. usufruct. amit. l. si usufructus. Di
cit etiā se uidisse sniam diffinitiuā Imperato
ris Henrici quā dedit cōtra ciuitatē brixie q'
fuit sibi rebellis. in q' dicebat illā ciuitatē esse
subiiciendā aratro. quā penā postea ex misē
ricordia relaxauit. q' snia diffinitia est lex. ut
l. ii. ff. de legi. & in. l. si. C. eo. & de re iudi. c.
in cāis. & ita fecit papa Bonifacius. qui ppter

delicta quorūdā tēplarioy totū ordinē eoy
destruxit: q' erāt heretici. Hāc aut' sniam nul
lus iserior a pncipe ferre poterit. nec sine pnci
pibus auctē hoc fieri pōt. scdm q' late p'legit'
bar. i. extraua. qm. & idē sensit vno uerbo Sa
lic. i. l. i. C. de sediti. i. fi. Sed qn dicemus
ciuitatē cōmittere heresim ut mō pmissio pu
niat'. dicas q' si oēs essent heretici uel maior
pars. ut i. l. qd maior. ff. ad mūi. & hoc tenet
bar. i. dicta extraua. qm. i. sili materia. & requi
tur q' cōueniāt ut vniuersitas ad hoc faciēdū
utpote cōicato cōsilio. als dicerent' singuli fa
cere & nō vniuersitas. iuxta no. p glo. l. sed si
ex dolo. s. i. ff. de dolo. & l. aliud. s. refertur.
ff. de reg. iur. neq' per hoc credas q' pena cor
pali puniant' inocentes p nocētibus. qd ma
nifeste patet p ea q' bar. not. in. d. s. nō nunq'
& Sal. in. d. l. i. C. de seditiō. Sed iuxta p
dicta quero: an punita vniuersitate de heresi
modo pmissio censeant' singulares puniti ad
hoc ut āplius puniri neqant. Ad hoc respon
deo q' singulares nō eo minus puniri pote
rūt si culpabiles i hoc delicto repiant'. quia
qd debet vniuersitas nō debēt singuli & ecō
tra. ff. qd cuiusq' vni. l. sicut. s. i. ff. de reg. iur.
aliud. s. refert'. facit. ff. qd ui aut clam. l. semp
s. si in sepulcro. Ad hāc decisionē faciūt not.
per Io. mo. & Io. an. in. c. felicitis. de pen. li. vi.
in fi. & per bar. in. d. l. aut facta. s. nō nunq'.

Icemo quāto sup' est nō nullis hereti
coy p'dictoy obiectionibus & calūp
niis respōdere. Dicūt enī neminē ad xpī ueri
tatē esse cogendū. uerbo esse agendū. dispu
tatione pugnādū. ratione uincēdū. ne fictos
catholicos ecclia habeat. & huius opiniōis
fater' Augu. se fuisse cū cecitate infidelitatis:
pmitus tenebat'. postmodū uero cū faciē su
am ad ueritatis lucē cōuertit: cognouit nedū
uerbis & auctibus hanc cōfutari & cōfundi
sniam: quī ymo & exēplis. Nā & ciuitas sua:
cū primo tota esset in ptes donati: ad vnita
tē tandē catholicā legū imperialiū timore cō
uersa est. quā tēpore suo uidit ita pnciē p'fa
tā detestari: ut in ea nūq' fuisse credere'. Itē
& alie multe ciuitates sibi noiātim cōmemo
rabant'. ut in ipsis rebus agnosceret. etiam i
hac causa recte intelligi posse qd scriptū est.
da sapienti occasionē & sapiētior erit. hec ille
in eplā ad Vincentiū donatistā. & hēnt' trā
sumptiue. xxiii. q. vi. uides ut opinor. qliter
aūt & sacre scripture testimonio hoc idē pro
bet' cōsidera patrefamilias seruis suis pcepit
se cū ad iuitandū ad nupcias in uias & sepe
oēs destinasset. quotcūq' iueneritis inqt bo
nos & malos cōpellite itrare. legimus quoq'
p'mo Saulū postea Paulū ad ueritatē cognof

cēdā & tenendā: magna uiolētia xpī cogētis
esse cōpulsum. quin potius qd miy est ille q'
pena corpis ad euāgeliū coactus itrauit plus
illis oibus qui uerbo tm uocati sunt: in euā
gelio laborauit & quē maior timor cōpulis
ad caritatē: eius pfecta caritas foras mittit ti
morē. Sed & circa idē aduersarii prediā
obiiciūt deū dedisse libeꝝ arbitrium. & ideo
nō debere hoīem cogi ad bonū: qd & dona
tus Augustino obiiciebat. cui & ipse respon
det. Attende & cōsidera: q' nō ideo uolūtas
bona misericorditer ipendit' ut mala uolun
tas hoīs diligat'. Nā quis nesciat nec dāpna
ri hoīem nisi merito male uolūtatis. nec libe
rari: nisi bonā hūerit uolūtātē. nō tm iō q' di
ligūt' male sue uolūtati ipune crudeliter per
mittēdi sunt. sed ubi p'as datur & a malo p
hibēdi: & ad bonū cogendi sunt. Nā si uolū
tas mala semper sue permittenda esset liber
tati. quare Israhelitate recusantes & murmurā
tes tā duris flagellis a malo p'hibebant'. &
ad terrā p'missionis cōpellebant'. ubi & sub
iūgit multa alia noui & ueteris testamēti eui
dencia testimonia. habent' trāsumptiue. xxiii.
q. iii. displicet. hoc etiā philosophoy scola a
pertissime docet. qui enī nec natura ad uirtu
tem inclināt': nec igenuos habent animos
ut uerboꝝ doctrina duci qant: quod p'ctue
hiis cōtingit qui assuetudine longa malū ha
bitū induerunt: necesse est q' si beluas quasdā
sub iugo ponere & legū austeritate cohercē
dos fore. ut Phūs docet. x. ethi. & per hunc
modū coacti recta operātes uirtutū actibus
assuefaciendo: tādem in bonos uiros euadūt.
ut ipse dicit. ii. ethi. ex eo enī q' multotiens
agit' secundū rōnem: iprimē forma ratiōis
in ui appetitiua. q' quidem imp'fio nil aliud
est quā uirtus moralis. ut Tho. ibidem dicit
ad p'dicta etiā facit tex. xxiii. q. vi. s. fina.
Adhuc instāt aplos in sui fauorem inducen
tes: quos nō legimus uiolentia aliquos ad fi
dem cōpulis. nec a regibus terre ad hec aux
ilia petiisse. sed qui talia dicūt ut inqt Aug.
ad Bonifaciū comitē. nō cōsiderāt aliud tūc
fuisse & oīa suis cōuenire temporibus. quis
enī tunc in xpī crediderat imperator: quis
p pietate cōtra ipietatem leges ferendo serui
ret: tunc enī adhuc illud p'pheticū i'plebatur
Quare fremuerūt gentes & populi meditati
sunt inania. Astiterūt reges terre & pncipes
cōuenerūt in vnū aduersus dñm & aduersus
xpī eius. nōdum enī agebatur quod paulo
post i eodem psalmo dicitur. Et nunc reges
intelligite: erudimini qui iudicatis terrā. Ser
uite dño in timore & exultate ei cum tremo
re. xxiii. q. iiii. si ecclia. Posset etiā alr eoy

Ita de civitatibus... no. a pna ex pultiois...

Ita de civitatibus... no. a pna ex pultiois... Cuiusmodi a quo de ut...

Ita de civitatibus... no. a pna ex pultiois... De quo die ut dixi...

Ita de civitatibus... no. a pna ex pultiois... Quia si fecerit...

Ita de civitatibus... no. a pna ex pultiois... Itaque ut...

Ita de civitatibus... no. a pna ex pultiois... De signo...

et ei carolis... no. a pna ex pultiois...

Ita de civitatibus... no. a pna ex pultiois... Deinde in...

Ita de civitatibus... no. a pna ex pultiois... Deinde in...

Ita de civitatibus... no. a pna ex pultiois... Deinde in...

Ita de civitatibus... no. a pna ex pultiois... Deinde in...

Ita de civitatibus... no. a pna ex pultiois... Deinde in...

causam no. tenetur... no. a pna ex pultiois...

Ita de civitatibus... no. a pna ex pultiois... Deinde in...

Ita de civitatibus... no. a pna ex pultiois... Deinde in...

Ita de civitatibus... no. a pna ex pultiois... Deinde in...

Ita de civitatibus... no. a pna ex pultiois... Deinde in...

quocumque... no. a pna ex pultiois...

Ita de civitatibus... no. a pna ex pultiois... Deinde in...

Ita de civitatibus... no. a pna ex pultiois... Deinde in...

Ita de civitatibus... no. a pna ex pultiois... Deinde in...

Ita de civitatibus... no. a pna ex pultiois... Deinde in...

Quid includatur appellatōe publici instrumē
 ti an cōtineatur testamentum sententia lau
 dum & similia .q. xxxv.
 Si statutū disponit q̄ exceptiones p̄bri non
 possint nisi p̄ publicū instrumentū . An &
 quo remedio succurratur nō ualenti p̄bare
 p̄ instrumentū sed p̄ testes .q. xxxvi.
 An statutū disponēs q̄ instrūz scriptū manu
 publici notarii executiōi mādetur hēat lo
 cū in trāsūpto iudicis auctoritate . xxxvii.
 An possit peti executio si p̄ducatur p̄thocol
 lū notarii sicut si p̄ducatur instrumentum
 publicum .q. xxxviii.
 An si creditor petat executionē instrumenti
 celebrati cuꝝ p̄curatore suo debitor possit
 opponere de actione . f. p̄ p̄curatoreꝝ non
 cessa .q. xxxix.
 An obligatus p̄ instrūz q̄d hēat executōez pa
 rata statū sit cōstitutus in mora sicut cōsti
 tus p̄ sententiam .q. xl.
 An instrumenta habentia executionē statim
 possint exequi .q. xli.
 An obligatus uigore instrū quod hꝝ executi
 onem patā hēre dēat tēpus q̄d miseratiōis
 cā indulgetur cōfesso uel cōdēnato .q. xlii.
 An in executione instrumēti huiusmodi cō
 tatio requiratur .q. xliiii.
 An si prima cōductio sit scā cuꝝ instrō hāte
 executionē tacita reconductio scā intelliga
 tur cū eodē instrō .q. xliiii.
 An fideiussor obligatus p̄ instrūz executio
 nē patū hñs statū possit s̄ principalē agere
 sicut possit si foret cōdēnatus .q. xlv.
 An in cā executionis instrū liceat cōuento ap
 pellare sicut si peteretur executio senten
 tie .q. xlvi.
 An q̄ dicitur in cā executionis instrū appella
 ri nō posse p̄cedit quo ad cōem effectum:
 uidelꝝ quo ad deuoluendū uel nō deuoluē
 dū cām ad supiorem .q. xlvii.
 An qñ appellatur in cā executionis instrū ca
 su quo licet appellare appellari dēat ut ab ī
 terlocutoria uel ut a diffinitiuā .q. xlviii.
 An si emptor petat executionē ad rē uenditā
 ui publici instrū: & uēditor ab executione
 appellat fructus dēant sequestrari sicut qñ
 appellatur ab executione snie .q. xlix.
 An exclusus ab exceptionibus proponendis
 ex forma statuti possit iudicis officiuꝝ im
 plorare .q. l.
 An si debitor exceptiōe munitus iudicis of
 ficiū īploret q̄ exceptōez opponere n̄ pōt

ex forma statuti & creditor executionē pe
 tat lite pendente sup iudicis officio dēat ī
 executione supfederi . li.
 Si ad instrū obligati p̄ instrumentū execu
 tionē hñs cōmittitur cā nullitatis instrū et
 creditor petat executionē corā ordinario
 & cōmissarius inibet iudici & p̄ti . Sꝝ ni
 hilominus ordinarius executionē facit . an
 teneat executio huiusmodi facta lite & ībi
 bitione pendente .q. lii.
 Quid si statutū disponit q̄ nulla exceptio ne
 q̄ defensio admittatur an poterit iudicis
 officium implorari .q. liii.
 An & quo remedio succurratur excluso ex
 formi statuti ab exceptionibus preponen
 dis . questione liiii.
 Qñ petitur executio instrū cōtinētis debitū
 frumenti uini olei utrū hēatur rō exeima
 tionis a tpe more . ly.
 Dicat statutū q̄ nō possit peti executio instrū
 post .x. annos an post .x. an . potest credi
 tor agere uia ordinaria & inducere instru
 mentū ad probationē debiti ad finem snie
 condemnatorie cōsequende ad fineꝝ execu
 tionis .q. lvi.
 Si ex forma statuti obligatus uigore publici
 instrumenti debet astringi saluis certis ex
 ceptionibus . An clericus succedens laico
 debitori per instrumentum obligati pote
 rit astringi coram iudice laico .q. lvii.
 An stante statuto de quo supra & q̄ habeant
 executionē paratam . Quid erit de cōtracti
 bus factis per surdū & mutum simul etiꝝ
 a natura: & an tales conficere possint con
 tractus & quō concipiātur .q. lviii.

Laus Cristo saluatori nostro eiusqꝝ
 gloriose uirgini matri Marie : et sanc
 tis Iacobo & Sebastiano : totiꝝqꝝ celesti
 curie paradisi . Amen .

